

PELASTUSOPISTO

POLIISI

POLISIAMMATTIKORKEAKOULU

Pelastustoimi muuttuvassa yhteiskunnassa

Koulutus ja palomestarin työnkuva

Kalle Kuparinen

4/2024

Opinnäytetyö / pelastusalan päällystötutkinto (AMK)

Tiivistelmä

TEKIJÄ:	Kalle Kuparinen
OPINNÄYTETYÖN NIMI:	Pelastustoimi muuttuvassa yhteiskunnassa. Koulutus ja palomestarin työnkuva
OPINNÄYTETYÖN MUOTO:	tutkimuksellinen
JULKISUUSASTE:	julkinen
OHJAAJA:	Vanhempi opettaja Timo Puhakka
TUTKINTO:	pelastusalan päällystötutkinto (AMK)
SIVUMÄÄRÄ:	36
TARKASTUSKUUKAUSI JA -VUOSI:	4/2024
AVAINSANAT:	pelastuslaitos, pelastustoimi, palomestari, koulutus, opinnäytetyö

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää pelastustoimen nykytilaa, palomestarin työnkuva ja päällystökoulutuksen historiaa ja nykytilaa. Päällystötutkinnon tilaa ja palomestarin työnkuva selvitettiin kyselytutkimuksella.

Tutkimusmenetelmä oli pääosin kvantitatiivinen. Tutkimuskysely oli standardoitu survey-kysely, joka lähetettiin kaikkiin 21 pelastuslaitokseen ja oli kohdennettu palomestareille. Tutkimuskyselyssä oli 9 monivalintakysymystä.

Tutkimustulokset osoittivat, että pelastusalan päällystötutkintoa on uudistettava ja alipäällystön joukkueenjohtamiskoulutusta lisättävä sekä sen. Lisäksi kävi ilmi, että palomestareille ei riitä aikaa koulutusten ja harjoitusten järjestämiseen.

Abstract

AUTHOR:	Kalle Kuparinen
TITLE OF THESIS:	Rescue services in a changing society. Education and job description of a fire officer.
TYPE OF THESIS:	research-based thesis
PUBLICITY:	public
SUPERVISOR:	Mr. Timo Puhakka, Senior Instructor
DEGREE:	Bachelor of Rescue Services
NUMBER OF PAGES:	36
MONTH AND YEAR OF REVIEW:	4/2024
KEYWORDS:	fire officer, education, rescue department, rescue services, thesis

The aim of this thesis was to investigate the current state of rescue services, the job description of a fire officer, and the history and current status of fire officer training.

The status of fire officer qualification and the fire officer job description were investigated through a survey.

The research method was mainly quantitative. The survey was a standardized survey sent to all 21 rescue departments in Finland and targeted at fire officers. The survey consisted of 9 multiple-choice questions.

The results of the study show that fire officer qualification in rescue services needs to be reformed, more team leadership training needs to be provided to non-commissioned officers, and fire officers should have more time to organize training and exercises.

Sisällys

Käsitteet.....	6
1 Johdanto.....	8
2 Pelastustoimi.....	9
2.1 Pelastustoiminta.....	9
2.1.1 Onnettomuuksien ennaltaehkäisy.....	10
2.1.2 Väestönsuojelu.....	10
2.2 Pelastustoimi hyvinvointialueilla.....	11
2.3 Pelastuslaitokset.....	12
3 Palomestarin työnkuva.....	13
3.1 Ennen.....	13
3.2 Nykyään.....	13
3.3 Tulevaisuus.....	14
3.4 Johtamisen mallit.....	14
3.5 Pelastustoimen muodostelmat.....	15
3.5.1 Pelastusyksikkö.....	15
3.5.2 Pelastusryhmä.....	15
3.5.3 Pelastusjoukkue.....	16
3.5.4 Pelastuskomppania.....	16
3.5.5 Pelastusyhtymä.....	16
3.6 Johtamisen välineet.....	18
3.7 Johtamisen tukeminen.....	19
3.7.1 Tilannekeskus.....	19
3.7.2 Operaattori.....	20
3.7.3 Tilannepaikan johtaja.....	20
4 Palomestarin koulutuksen kehittyminen ja sisältö.....	22
4.1 Koulutushistoria.....	22
4.2 Nykyinen koulutus.....	23
4.2.1 Päälystötutkinto.....	25
4.2.2 Alipäälystötutkinto.....	25
5 Kyselytutkimuksen lähtökohdat.....	27
5.1 Tutkimusmenetelmän valinta ja rajaus.....	27
5.2 Kyselyn laatiminen.....	27
6 Tutkimustulokset.....	28
6.1 Koulutusta koskevat kysymykset.....	28
6.2 Palomestarin työnkuva ja tulevaisuutta koskevat kysymykset.....	30
7 Johtopäätelmiä tutkimustuloksista.....	33
7.1 Koulutus.....	33
7.2 Palomestarin työnkuva.....	33

8 Pohdinta.....	35
8.1 Tavoitteet ja keskeiset tulokset.....	35
8.2 Oma oppiminen	35
Lähteet.....	37
Liite 1 Saatekirje	40
Liite 2: Kysymykset	41

Käsitteet

Etäjohtaminen Pelastustoiminnan etäjohtaminen tarkoittaa johtamisjärjestelyä, jossa toimivaltainen pelastusviranomaisen tukee ja johtaa pelastustoimintaa tietojärjestelmien, video- ja/tai viestiyhteyden sekä muiden teknisten apuvälineiden avulla johtopaikastaan. Pelastustoiminnan etäjohtamisessa toimivaltainen pelastusviranomaisen toimii pelastustoiminnan johtajana, vaikka hän ei fyysisesti ole onnettomuuspaikalla. Pelastustoiminnan etäjohtaminen edellyttää aina tilanepaikan johtajan nimeämistä. (Hyvönen 2019, 9.)

Erica Valtakunnallinen ja hätäkeskustoimintaan osallistuvien toimijoiden yhteiskäytössä oleva hätäkeskustietojärjestelmä (Hätäkeskuslaitos).

Johtokeskus (JoKe) on toiminnan johtamista varten perustettu toiminnallinen kokonaisuus, joka käsittää henkilöstön, tilan ja välineet ja tarvittaessa toimintaa ohjaavat asiakirjat. Johtaminen johtokeskuksesta tulee olla mahdollista myös poikkeusoloissa. Pelastustoiminnan johtokeskuksen (Pel-JoKen) perustaa pelastusviranomaisen. (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2016, 8–9.)

Pelastuskomppanian muodostaa johtaja, komppanian esikunta ja 2–5 pelastusjoukkuetta (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2016, 6).

Pelastusryhmän johtaja on päivystävä palo esimies tai tämän sijaisena toimiva varajohtaja tai muu kuin päätoiminen ryhmänjohtaja (Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje 2012, 10).

Pelastustoiminnan johtaja (PTJ) on henkilö, joka käyttää pelastuslain 35 §:n mukaisia toimivaltuuksia. Jos pelastustoimintaan osallistuu useamman toimialan viranomaisia, tilanteen yleisjohtajana toimii pelastustoiminnan johtaja (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2016, 4).

Pelastustoiminnan johtokeskus (Pel-Joke) on pelastustoiminnan johtokeskus, ja sen perustaa pelastusviranomaisen. Häiriötilanteiden aikaista toiminnan johtamista varten perustettu toiminnallinen kokonaisuus, joka käsittää henkilöstön, tilan, välineet ja toiminta-asiakirjat. Alueen pelastustoimen tulee kyetä perustamaan tilanteen aikainen johtokeskus. Suurissa onnettomuustilanteissa johtokeskuksia voi olla tarpeen perustaa usealle johtamistasolle. Johtokeskuksen on tarvittaessa kyettävä koordinoimaan pelastustoimen ja yhteistoimintatahojen voimavarojen tehokasta käyttöä. (Pelastustoimen kumppanuusverkosto 2016, 9.)

Pelastustoiminnan johtamisen tukeminen tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä, joilla tilannekeskus helpottaa pelastustoiminnan johtajan työtä. Pelastustoiminnan johtamista tukevat toimenpiteet voivat olla pelastustoiminnan johtajan avustamista esimerkiksi tilannekuvan ylläpitämisessä, väestön varoittamisessa, vaaratiedottamisessa, onnettomuusviestinnässä, kohdetietojen hankkimisessa, huoltotoimenpiteiden järjestämisessä, pelastustoimintavalmiuden ylläpitämisessä tai erityisresurssien hankkimisessa. Tilannekeskuksen tuottamalla pelastustoimen johtamisen tuella on suuri merkitys varsinkin niillä alueilla, joilla pelastustoiminnan johtajana toimivalla palomestarilla ei ole käytettävissään operaattoria (kuljettajaa). (Sisäministeriö 2022.)

Pelastustoimen kenttäjohtojärjestelmä KEJO on viranomaisten yhteinen kenttäjärjestelmä (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2016, 11).

Pelastustoimen kenttäjohtajärjestelmä PEKE on pelastustoimen kenttäjohto järjestelmä.

Pelastusyhtymä koostuu johtajasta, johtokeskuksesta ja vähintään kahdesta pelastuskomppaniasta tukimuodostelmineen (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2016, 6).

Pelastusyksikkö on henkilön tai henkilöstön, kulkuneuvon ja kaluston muodostama toimintakokonaisuus, joka kykenee itsenäiseen toimintaan (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2016, 6).

Pronto on pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastointijärjestelmä (Pelastusopisto).

Päivystävä palomestari on alueen pelastustoimen palveluksessa oleva päällystöviranhaltija, joka on valmiudessa pelastustoimen pelastusjoukkueen- ja komppanian hälytystehtävien johtamista varten. Päivystävän palomestarin tehtäviin kuuluu hälytysvalmiuden valvonta, muut tilan tietoisuuden ylläpitämiseen liittyvät tehtävät, tarvittaessa pelastusryhmän hälytystehtävien johtamistoimintojen tukeminen ja tarvittaessa pelastusryhmän johtaminen, jos pelastusryhmänjohtajana ei ole pelastusviranomaisena. Päivystävä palomestari toimii tilanteen yleisjohtajana, kun toimintaan osallistuu muita viranomaisia ja toimijoita. Päivystävä palomestari vastaa ylemmälle johtamistasolle ilmoittamisesta. (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2016, 4.)

Päivystävä päällikkö on alueen pelastustoimen palveluksessa oleva päällystöviranhaltija, joka on valmiudessa pelastustoimen pelastuskomppanian tai -yhtymän hälytystehtävien johtamista varten. Päivystävä päällikkö tukee tarvittaessa pelastuskomppanian tai -joukkueen johtamistoimintaa sekä toimii tarvittaessa tilanteen yleisjohtajana. (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2016, 4.)

Tilannekeskus (TIKE) on paikka tai organisaatio, jossa kerätään ja muokataan tietoa johtamista ja päätöksentekoa varten sekä välittää tietoa yhteistoimintatahoille (Pelastustoimen kumppanuusverkosto 2016, 8).

Tilannepaikan johtaja (TPJ) johtaa toimintaa tilannepaikalla pelastustoiminnanjohtajalta saamiensa ohjeiden mukaisesti (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2016, 5).

Turvallisuusverkko (TUVE) Julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnalla turvataan valtion ylimmän johdon ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta tärkeiden viranomaisten yhteistyötä ja viestintää kaikissa tilanteissa (Laki julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta, 10/2015, 1 §).

Virve on viranomaisten välinen radioverkko, jonka avulla viranomaiset ja muut turvallisuustoimijat viestivät keskenään (Hätäkeskuslaitos).

Yksikkö Henkilön tai henkilöstön, kulkuneuvon ja kaluston muodostama toimintakokonaisuus, joka kykenee itsenäiseen toimintaan (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2016, 6).

Yleisjohtaja Jos pelastustoimintaan osallistuu usean toimialan viranomaisia, tilanteen yleisjohtajana toimii pelastustoiminnan johtaja. Yleisjohtajan lisäksi voi pelastusmuodostelmalla, esimerkiksi pelastusyhtymällä, olla erillinen johtajansa. (Pelastuslaki 379/2011, 35 §.)

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö on osa pelastusalan päällystötutkinnon (AMK) koulutusohjelmassa suoritettavia opintoja. Opinnäytetyön laajuus on 15 opintopistettä. Opinnäytetyöllä on tarkoitus kehittää ja osoittaa opiskelijan valmiuksia soveltaa tietojaan ja taitojaan ammattiopintoihin liittyvässä tutkimus- ja kehittämistehtävässä.

Pelastustoimialan kehittyessä ja ympäröivän yhteiskunnan tarpeiden muuttuessa on olennaista tarkastella pelastustoimea, palomestarin työnkuvaa sekä päällystökoulutuksen historiaa ja nykytilaa. Pelastusalan päällystötutkinnon opetussuunnitelmaa ei ole uudistettu, vaikka ala ja toimintaympäristö on vuosien aikana muuttunut ja uudistunut. Myös tutkintonimike on muuttunut. Insinööri (AMK)-nimikkeestä on siirrytty nykyiseen pelastusalan päällystö (AMK)-tutkintoon vuonna 2018. Myös palomestareiden työnkuvat ovat vuosien aikana eläneet ja muuttuneet. Työajasta yhä enemmän aikaa menee esimerkiksi erilaisiin asiantuntijalausuntoihin, palotarkastuksiin ja henkilöstöhallintoon. Koulutuksiin ja harjoitusten suunnitteluun sekä johtamiseen jää entistä vähemmän aikaa. Tämä kehitys uhkaa pelastustoiminnan johtamisen kehittämistä ja asettaa haasteita pelastustoiminnalle.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää pelastustoimen nykytilaa, palomestarin työnkuvaa ja päällystökoulutuksen historiaa ja nykytilaa. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys perustuu aiempiin tutkimuksiin, alan kirjallisuuteen, artikkeleihin ja haastatteluun. Tämä antaa vankan pohjan analyysille ja johtopäätöksille.

Opinnäytetyöhön kerätään tietoa standardoidulla survey-kyselyllä. Kysely lähetetään kaikkiin pelastuslaitoksiin ja kohdennetaan koskemaan palomestareita. Tutkimusmenetelmänä käytetään kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Teoriasta esiin nousseiden asioiden pohjalta laaditaan kyselyn kysymykset. Kyselyn tuloksilla haluan selvittää tarkemmin, kuinka työelämässä olevat palomestarit suhtautuvat koulutuksen nykytilaan ja kuinka he näkevät palomestarin työnkuvan ja ajankäytön nyt ja tulevaisuudessa.

Tämä opinnäytetyö koostuu johdannosta, teoreettisesta viitekehyksestä, empiirisestä osuudesta ja johtopäätöksistä.

2 Pelastustoimi

Sisäministeriö johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustoimea. Ministeriön tehtävä on myös huolehtia valtakunnallisista valmisteluista ja järjestelyistä, yhteensovittaa eri ministeriöiden ja toimialojen toimintaa sekä huolehtia muista pelastuslaissa säädetyistä tehtävistä. Aluehallintovirastot valvovat pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueillaan. Lisäksi ne tukevat sisäministeriötä 1 momentissa säädetyissä tehtävissä ja huolehtivat muista niille pelastuslaissa säädetyistä tehtävistä (Pelastuslaki 379/2011 23 §). Hyvinvointialueet vastaavat pelastustoimen järjestelyistä.

Vuonna 2023 pelastustoimi suoritti 102 957 pelastustoimen tehtävää. Tehtävistä tulipaloja oli 11930 kappaletta ja liikenneonnettomuuksia 13611 kappaletta. (Pelastustoimi.fi.)

Pelastuslain mukaan pelastustoimi tulee järjestää niin, että tehtävät kyetään hoitamaan myös yhteiskuntaa kohtaavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Yhteiskuntaan pyritään luomaan sellaiset puitteet, että ihmiset, yhteisöt ja viranomaiset voivat elinympäristössään ja toiminnassaan ehkäistä onnettomuuksia ja varautua rajoittamaan ja torjumaan onnettomuuksista aiheutuvia vahinkoja ja seurauksia. Pelastuslain mukaisella pelastustoimen järjestelmällä pyritään varmistamaan, että onnettomuuksien uhatessa tai jo tapahduttua ihmiset saavat tarvitsemaansa järjestäytyneitä apua ja että onnettomuuden vaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi yksilöille ja yhteiskunnan tärkeille toiminnolle. (Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje 2012, 3.)

2.1 Pelastustoiminta

Pelastuslain numero 32 §:n mukaan pelastustoimintaan kuuluu

- 1) hälytysten vastaanottaminen
- 2) väestön varoittaminen
- 3) uhkaavan onnettomuuden torjuminen
- 4) onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen
- 5) tulipalojen sammuttaminen ja vahinkojen rajoittaminen
- 6) 1—5 kohdassa mainittuihin tehtäviin liittyvät johtamis-, viestintä-, huolto- ja muut tukitoiminnot.

Pelastustoiminnan johtajana toimii sen hyvinvointialueen pelastusviranomainen, jossa onnettomuus tai vaaratilanne on saanut alkunsa, jollei hyvinvointialueesta annetun lain 8. luvun nojalla toisin ole sovittu tai pelastustoimen järjestämisestä annetun lain numero 5 §:n nojalla säädetty. Pelastustoimintaa voi kuitenkin tilapäisesti johtaa muu hyvinvointialueen pelastuslaitoksen palveluksessa oleva tai sopimuspalokuntaan kuuluva siihen saakka, kun toimivaltainen pelastusviranomainen ottaa pelastustoiminnan johtaakseen. Pelastustoiminnan johtaja toimii virkavastuun alaisena. (Pelastuslaki 379/2011, 34 §.)

2.1.1 Onnettomuuksien ennaltaehkäisy

Onnettomuuksien ennaltaehkäisy on keskeinen osa pelastustoimea. Onnettomuuksien ennaltaehkäisy koostuu muun muassa valvonnasta, neuvonnasta, turvallisuuskoulutuksesta ja turvallisuusviestinnästä. Pelastuslaitos huolehtii näistä tehtävistä niin kuin hyvinvointialue niistä päättää. (Pelastuslaki 379/2011, 27 §.)

Onnettomuuksien ehkäisy tavoittelee tapahtuvien onnettomuuksien vähentämistä ja vahinkojen minimointia. Pelastustoimi keskittyy ohjaamaan, neuvomaan ja kouluttamaan ihmisiä sekä suorittamaan valvontatehtäviä yhteistyössä muiden viranomaisten, yhteisöjen ja asukkaiden kanssa. Tavoitteena on lisätä yksilöiden ja yhteisöjen kykyä havaita vaaratilanteet, ehkäistä riskejä ja toimia tehokkaasti hätätilanteissa. Kansallinen strategia ja hallitusohjelma pyrkivät puolittamaan kaikki tulipalot vuoteen 2030 mennessä edellyttäen laajaa ja monialaista yhteistyötä sekä huomion kiinnittämistä varovaiseen tulenkäsittelyyn kaikilta osapuolilta.

Pelastuslaki velvoittaa kaikkia toimintavelvollisuuteen, yleiseen huolellisuuteen ja varovaisuuteen tulen käsittelyssä. Onnistunut pelastustoiminta edellyttää, että paikan päällä olevat ihmiset osaavat toimia ennen ammattipelastajien saapumista. Monia onnettomuuksia voidaan ehkäistä yksinkertaisilla toimilla.

Jokaisen on noudatettava pelastuslain turvallisuussäännöksiä erityisesti tulen käsittelyn yhteydessä. Huolellinen ja varovainen toiminta on avain vaaratilanteiden ennaltaehkäisyyn, jotta tulipaloja tai muita onnettomuuksia ei syntyisi. Lisäksi jokainen asukas on velvollinen tekemään hätäilmoituksen, varoittamaan muita vaarassa olevia ja osallistumaan pelastustoimenpiteisiin kykujensä mukaan. (Sisäministeriö.)

Missio 2025

Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelma asettaa kansalliset tavoitteet kohti turvallista arkea vuoteen 2025 mennessä. Ohjelman päämäärät liittyvät turvallisuuden kokemuksen vahvistamiseen, väestön osaamisen kasvuun, palvelujen saatavuuden varmistamiseen ja yhteisen työn kehittymiseen. Keskushuomio kohdistuu vaikuttavuuteen, ilmiölähtöisyyteen ja ihmiskeskeisyyteen, erityisesti lasten ja nuorten turvallisuuskasvatukseen, yhteistyön edistämiseen ja välittämisen tunteen vahvistamiseen.

Toimintaohjelma hyödyntää monipuolisesti turvallisuustyön keinovalikoimaa kattaen kasvatuksen, viestinnän, valvonnan, tutkimuksen ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen. Ohjelman toteutusta seuraa pelastustoimialan edustajista koostuva koordinoitiryhmä, joka tekee yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa kansallisella tasolla. (Sisäministeriö.)

2.1.2 Väestönsuojelu

Nykyisen maailmantilanteen takia väestönsuojelu on noussut ajankohtaiseksi puheenaiheeksi. Viranomaiset suunnittelevat ja varautuvat toimimaan poikkeusoloissa harjoittelemalla ja etukäteissuunnitelmilla suojaamaan väestöä eri toimenpiteillä. Viranomaiset kouluttavat ja varaavat henkilöstöä poikkeusolojen tehtäviin sekä huolehtivat johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien rakentamisesta ja ylläpidosta. Väestöä varaudutaan suojaamaan asevaikutuksilta muun muassa väestönsuojien ja evakuointien avulla. Evakuoinnilla tarkoitetaan väestön siirtämistä turvalliselle alueelle sodan tai muun konfliktin aikana.

Suomessa oli vuonna 2022 noin 50 500 väestönsuojaa, joissa oli noin 4,8 miljoonaa väestönsuojapaikkaa. Väestönsuojan kunnosta ja ylläpidosta vastaa kiinteistön omistaja. Suojien laitteet tulee huoltaa ja tarkastaa 10 vuoden välein.

Omatoimiseen varautumiseen on myös kiinnitetty huomiota. Viranomaisten laatiman varautumissuosituksen mukaan jokaisen tulisi selviytyä kolme vuorokautta ilman sähköä, lämpöä, vettä ja ruokaa. Lisää tietoa omatoimisesta varautumisesta saa esimerkiksi 72tuntia-sivustolta. (Pelastustoimi.)

2.2 Pelastustoimi hyvinvointialueilla

Pelastustoimi on vuodesta 2004 toiminut alueellisena, ja vuoden 2023 alusta pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi vastuukunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueiden vastuulle. Hyvinvointialueita on 21 kappaletta. Lisäksi Helsingin kaupunki vastaa pelastustoimen järjestämisestä alueellaan (Sosiaali- ja terveysministeriö). Pelastuslaitoksia on kuitenkin 21 kappaletta, koska Keski-Uudenmaan pelastuslaitos vastaa kahden hyvinvointialueen, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialue, pelastustoimesta (Pelastustoimi).

Pelastustoimi saa rahoituksensa hyvinvointialueilta. Talouden näkökulmasta pelastustoimi on pieni toimiala, sen osuus vuoden 2023 rahoituksesta oli vain 2,2 prosenttia. Lähes jokaisella hyvinvointialueella laskennallinen rahoitus oli pienempi kuin vuoden 2022 kunnilta siirtyneet pelastustoimen kustannukset.

Pelastajapula

Suomea vaivaa pelastajapula. Suomen pelastusalan ammattilaiset SPAL:n mukaan Suomeen tarvitaan vuoteen 2030 mennessä 2500 uutta pelastajaa lisää, jotta pelastuspalvelut voidaan turvata koko maassa.

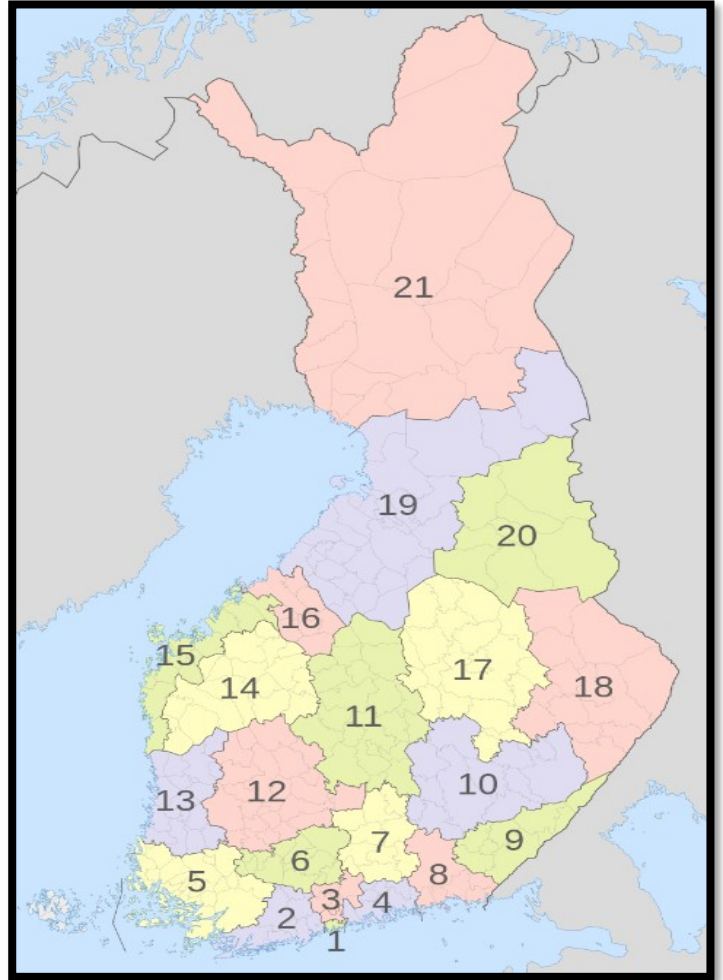
Pelastajapulan taustalla vaikuttavat muutokset varallaolojärjestelmissä ja toimintavalmiudessa. Monella alueella palvelutaso ei ole riittävä, ja uusia pelastajia tarvitaan lakisääteisen tason turvaamiseen. Tämän lisäksi pelastuslaitoksilta eläköityy tulevina vuosina iso joukko ammattilaisia, joiden tilalle on koulutettava uusia osaajia. (Mikkonen 2022.)

Suomessa pelastajia kouluttaa Kuopiossa sijaitseva Pelastusopisto ja Helsingin pelastuskoulu. Petteri Orpon hallitus esitti 2,5 miljoonan rahoitusta Pelastusopistolle ja kahden miljoonan rahoitusta Helsingin pelastuskoululle koulutuskapasiteetin kasvattamiseen (Krok 2023).

2.3 Pelastuslaitokset

Kuvassa on nykyiset, 1.1.2023 voimaan tulleet pelastuslaitosalueet Suomessa (kuva1).

Numero	Pelastuslaitos
1	Helsingin kaupungin pelastuslaitos
2	Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos
3	Keski-Uudenmaan pelastuslaitos
4	Itä-Uudenmaan pelastuslaitos
5	Varsinais-Suomen pelastuslaitos
6	Kanta-Hämeen pelastuslaitos
7	Päijät-Hämeen pelastuslaitos
8	Kymenlaakson pelastuslaitos
9	Etelä-Karjalan pelastuslaitos
10	Etelä-Savon pelastuslaitos
11	Keski-Suomen pelastuslaitos
12	Pirkanmaan pelastuslaitos
13	Satakunnan pelastuslaitos
14	Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos
15	Pohjanmaan pelastuslaitos
16	Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos
17	Pohjois-Savon pelastuslaitos
18	Pohjois-Karjalan pelastuslaitos
19	Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos
20	Kainuun pelastuslaitos
21	Lapin pelastuslaitos

Kuva 1 Pelastuslaitokset 2024 (Pelastustoimi)

3 Palomestarin työnkuva

Päivystävä palomestari vastaa alueensa valmiudesta ja pelastustoiminnasta. Työvuorossa tehtäviin kuuluu muun muassa henkilöstöhallintoon liittyvät tehtävät, palotarkastukset sekä erilaiset asiantuntijatehtävät.

3.1 Ennen

Eläkkeellä oleva palomestari Simo Koponen (sähköpostiviesti 29.2.2024) toteaa, että ennen palomestarit tulivat poikkeuksetta talon sisältä. He olivat aloittaneet palomiehinä ja kulkeneet polun ryhmänjohtajista palomestareiksi. Koulutuksen taso ei ollut vielä kovin korkea eikä palomestareilla ollut laajaa teoreettista osaamista vaan kokemus oli hankittu käytännön tehtävistä.

Varsinkin pienissä pelastuslaitoksissa palomestareilla oli paljon valtaa. Laitoksien kasvaessa alalle tuli enemmän ja enemmän kouluja käynyttä henkilöstöä ja palomestareiden valta-asemaa haluttiin pienentää jopa valtakunnallisesti.

Yhtenä suurimpana muutoksena Koponen pitää aluepelastuslaitosjärjestelmää, jossa pelastustoiminnan johtajalle tuli suuri määrä lisäresursseja käyttöön. Kuntarajat pyyhittiin pois pelastustoimen kartalta ja apua pyydettiin ja annettiin yli kaupunkien rajojen. Aiemmin alalla vallitsi ajatus, että jokainen hoitaa omat onnettomuutensa ja avunpyytämistä pidettiin heikkoutena.

Simo Koponen pitää järjestelmää, jossa palomestarilla oli oma työvuoro johdettavana, tehokkaimpana työaikamallina. Siinä oppi tuntemaan henkilöstön ja ryhmän johtajat sekä heidän osaamisensa, josta oli myös itse vastuussa. Toiminta oli pitkäjänteistä ja suunnitelmallista. Työturvallisuuden kannalta tärkeänä Koponen piti sitä, että yhteistoimintaa harjoittelemalla tuli tehtäviin tarvittavaa varmuutta. Koposen mukaan ennen oli myös aikaa pelastustoiminnan harjoitteluun, ylläpitoon ja kehittämiseen. Aika pelastustoiminnalle väheni, kun pelastuslaitoksissa painopisteitä alettiin siirtää esimerkiksi palotarkastustoimintaan. (Simo Koponen, sähköpostiviesti 29.2.2024.)

3.2 Nykyään

Nykyisin niin työnkuva kuin vuorokierto ovat pelastusalueilla kehittyneet eri tahtiin. Jollain alueilla palomestarit ovat edelleen omassa vakiovuorossa, toisaalla palomestarit kiertävät eri vuoroissa. (Krok 2024.)

Nykyään palomestareiden taustat alalle ovat monenkirjavia. On edelleen niitä, jotka ovat aloittaneet palomiehinä tai toimineet sopimuspalokunnissa mutta nykyään alalle valmistuu myös henkilöitä, jotka saavat ensi kosketuksensa alaan Pelastusopistolla. Myös naisten määrä on lisääntynyt, ja heitä onkin palomestareina useita. Eri taustoista tulevien henkilöiden tulo alalle on varmasti vaikuttanut siihen, kuinka alalla asioita nykyään käsitellään. Toiminta on inhimillisempää ja ihmislähtöistä. Henkilöstöjohtaminen on kehittynyt. Uusia toimintatapoja on otettu käyttöön ja vanhoista on luovuttu.

Suurimmat haasteet palomestarille asettaa aika. Hallinnollisten tehtävien määrä on lisääntynyt mutta samalla pelastustoimintatyötä tulisi tehdä entiseen malliin (Krok 2024).

Palomestari Sami Lappalainen pitää pelastustoiminnan johtamista palomestarin keskeisempänä asiantuntijuutena. Palomestareiden aika ei riitä harjoituksiin. Osaamisen vaatimus työssä on laajentunut, ja aikaa kuluu erityyppisiin asiantuntijatehtävien hoitoon. Palomestareilla on omia erikoisosaamisalueita, joita voidaan pitää täysipäiväisenä työnä. Tulevaisuudessa pelastustoiminnan johtamisen osaamisen puutteilla voi olla ikäviä seurauksia. (Krok 2023.)

3.3 Tulevaisuus

Miltä tulevaisuus näyttää? Mihin rooliin palomestari tulevaisuudessa sijoittuu? Onko hän pelastustoimen yleisosaaja vai pelastustoiminnan kehittäjä?

Mira Leinonen toteaa blogissaan (Leinonen 2022), että etäjohtamisen yleistyessä pelastustoiminnan johtajan pätevystysalueet ovat kasvaneet. Väheneekö tekniikan kehittyessä pätevystävien palomestareiden määrä jatkossa? Alan henkilöstöpula ei pelkästään kosketa pelastajia, vaan sen myötä pulaa tulevaisuudessa on myös päällystotehtävissä toimivista henkilöistä.

Palomestareiden työnkuvaan on koko ajan lisätty tehtäviä, jotka ovat vieneet aikaa pelastustoiminnan harjoittelulta. Kuinka tämä tulee vaikuttamaan tulevaisuudessa? Niin kauan, kun mitään ei satu, on kaikki hyvin. (Leinonen 2022.)

Palomestari Sami Lappalaisen tekemän kyselyn pohjalta Pelastusopiston tarjoamaan opetukseen tulee myös tehdä muutoksia. Työympäristön muutokset ja sen tuomat haasteet tulee huomioida opetussuunnitelmissa. Se, mikä toimi 10 vuotta sitten, ei toimi enää. Opetukseen tarvitaan tuoretta kokemusta palomestarin käytännön työstä. (Krok 2024.)

3.4 Johtamisen mallit

Tilannejohtamisen malleja on Suomessa käytössä muutamia erilaisia. Kahdessa tavassa on kyse perinteisemmistä tavoista johtaa onnettomuustilanteita. Joko pelastustoiminnanjohtaja johtaa onnettomuuspaikalla tai tilanteen johtaminen alkaa matkalla kohteeseen ajoneuvosta käsin ja paikalle päästyään alkaa johtaa tilannetta onnettomuuspaikalla. Tilanteessa on voitu nimetä tilannepaikanjohtaja (Visser 2019). Viimeksi mainitussa mallissa tehokkaan johtamisen edellytyksenä on se, että pelastustoiminnan johtajan yksiköllä on oma kuljettaja

Vuosien aikana etäjohtaminen on lisääntynyt pelastustoiminnassa. Tähän ovat vaikuttaneet niin kehittynyt teknologia, pitkät välimatkat kuin myös alalla vallitseva henkilöstöpula.

Kahdessa johtamistavassa on kyse etäjohtamisesta. Yksi tapa on se, ettei pelastustoiminnan johtaja lähde onnettomuuspaikalle vaan nimeää tilannepaikanjohtajan onnettomuuspaikalle. Pelastustoiminnan johtaja perustaa johtopaikan esimerkiksi pelastustoiminnan johtokeskukseen, johtoautoon tai muuhun sopivaan paikkaan. (Visser 2019.)

Toinen tapa on, ettei pelastustoiminnan johtaja lähde onnettomuuspaikalle vaan nimeää pelastusmuodostelman johtajan pelastusmuodostelmia johtamaan ja itse toimii pelastustoiminnan johtajana huolehtien muun muassa kokonaistilanteen johtamisesta, tiedottamisesta, valmiussiirroista ja viranomaisyhteistyöstä. Tämä on uudentyypinen tapa ajatella pelastustoiminnan johtamista. Tässä mallissa saadaan johdettavien määrä pidettyä hallittavana ja toiminnan tehokkuus säilyy. (Visser 2019.) Valittaessa etäjohtaminen täytyy muistaa, että pelastustoiminnan etäjohtaminen edellyttää tilannepaikan johtajan nimeämistä (Hyvönen 2019, 9).

3.5 Pelastustoimen muodostelmat

Pelastustoiminnan muodostelmia ovat pelastusyksikkö, pelastusryhmä, pelastusjoukkue, pelastuskomppania ja pelastusyhtymä. Pelastustoiminnan muodostelmalla on aina johtaja, joka on ensisijaisesti ennalta määrätty, pelastustoiminnan johtajan määräämä tai onnettomuuspaikalle ensimmäisenä saapuneen muodostelman jäsenten yhteisesti sopima henkilö. (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2016, 4.)

Pelastustoimen muodostelmien hälyttäminen tapahtuu hälytysohjeen mukaan. Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain numero 33 §:n mukaan laatia hälytysohje yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten sekä Hätäkeskuslaitoksen kanssa. Hälytysohjeessa tulee ottaa huomioon myös pelastuslain 44 §:n mukainen yhteistoiminta ja 45 §:n mukainen avunanto. Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä alueelta ne ovat. Pelastuslaitosten on huolehdittava hälytysohjeiden valtakunnallisesta yhteensovittamisesta sekä pelastuslaitosten kesken että Hätäkeskuslaitoksen kanssa. (Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje 2012, 9.)

3.5.1 Pelastusyksikkö

Pelastusyksikkö on henkilön tai henkilöstön, kulkuneuvon ja kaluston muodostama toimintakokous, joka kykenee itsenäiseen toimintaan. Yksiköitä ovat esimerkiksi pelastusyksikkö, sammutusyksikkö, raivausyksikkö, säiliöyksikkö, tikasyksikkö. (Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje 2012, 4.) (kuva 2).

Kuva 2. Pelastusyksikön taktinen piirrosmerkki.

3.5.2 Pelastusryhmä

Pelastusryhmässä on ryhmänjohtaja sekä vähintään kolme, mutta enintään seitsemän muuta henkilöä. Pelastusryhmällä on kalustonaan riittävä määrä ajoneuvoja kalustoineen. Pelastusryhmää johtaa yleensä pelastuslaitoksen alipäällystöviranhaltija tai sopimuspalokunnan ryhmänjohtaja. (Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje 2012, 5 ja 10.) Pelastusryhmää johdetaan teknisellä johtamistasolla. Pelastusryhmä hälytetään tilanteisiin, joissa ei ole suurta määrää ihmisiä vaarassa tai suuria omaisuusarvoja uhattuna. Lisäksi tilanteessa ei ole onnettomuuden laajenemisen vaaraa, ja hätäilmoituksen perusteella voidaan arvioida, että pelastusryhmä pystyy hoitamaan tilanteen itsenäisesti. (Sisäministeriö 18/2018, 18.) (kuva 3).

Kuva 3. Pelastusryhmän ja pelastusryhmän johtajan taktinen piirrosmerkki.

3.5.3 Pelastusjoukkue

Pelastusjoukkueessa on joukkueenjohtaja ja vähintään kaksi, mutta enintään viisi pelastusryhmää. Pelastusjoukkuetta johtaa yleensä pelastuslaitoksen päivystävä palomestari (Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje 2012, 5 ja 10.). Pelastusjoukkuetta johdetaan taktisella johtamistasolla. Hätäkeskus hälyttää pelastusmuodostelman ohjeiden ja riskinarvio-ohjeiden perusteella. Useimmissa näistä tehtävistä ei tarvita taktisia ratkaisuja, vaan onnettomuuksiin reagoidaan ennalta määritettyjen perustoimintamallien mukaisesti. Nykyisin taktisen johtamistason tehtävien johtoon kutsutaan yleensä päivystävä palomestari tai vastaava. Erityisesti harvaan asutuilla alueilla kyseisen henkilön huomio kiinnittyy tilanteen alkuvaiheessa usein ajamiseen, ei johtamiseen. Tehokkaampi vaihtoehto voisi olla etäjohtaminen ja/tai jatkokoulutetun paloiesimiehen paikan päällä johtaminen. (Sisäministeriö 18/2018, 19.) (kuva 4).

Kuva 4. Pelastusjoukkueen ja pelastusjoukkueen johtajan taktinen piirrosmerkki.

3.5.4 Pelastuskomppania

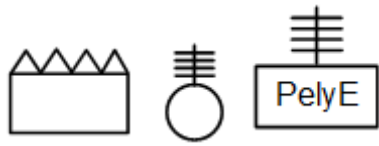
Pelastuskomppaniassa on komppanian johtaja, pelastuskomppanian esikunta sekä vähintään kaksi, mutta enintään viisi pelastusjoukkuetta. Pelastuskomppaniaa johtaa aluepelastuslaitoksen päällystöviranhaltija, kuten päivystävä palomestari tai päivystävä palopäällikkö. (Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje 2012, 5 ja 10.) Myös pelastuskomppaniaa johdetaan taktisella johtamistasolla. Pelastuskomppaniaa hälytetään hälytysohjeen mukaisesti tilanteissa, joissa suuronnettomuuden riski on olemassa ja pelastusjoukkueen kyky ei todennäköisesti riitä riskianalyysin perusteella. (Sisäministeriö 18/2018, 20.) (kuva 5).

Kuva 5. Pelastuskomppanian, pelastuskomppanian johtajan ja esikunnan taktinen piirrosmerkki.

3.5.5 Pelastusyhtymä

Pelastusyhtymässä on yhtymän johtaja, pelastusyhtymän esikunta ja vähintään kaksi pelastuskomppaniaa tukimuodostelmineen (kuva 6) (Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje 2012, 5). Pelastusyhtymää johdetaan tyypillisesti strategisella johtamistasolla. Strategisen johtamistason tehtävät ovat ominaisia moniviranomaistehtäville, joiden kesto voi olla pitkä ja jossa onnettomuusalue on laaja kuten tulva- tai metsäpalotilanteissa. Näille tehtäville on tunnusomaista jatkuva yhteistyö pelastustoimen, kunnan ja tulevaisuudessa myös maakunnan johdon sekä muiden pelastustoimintaan osallistuvien tahojen kanssa. Näissä tilanteissa tehdään usein yhteisiä päätöksiä, jotka ylittävät organisaatorajat. Vaikka tällaisia tehtäviä esiintyy harvoin, on tärkeää suunnitella johtamisjärjestelmä niin, että se kykenee vastaamaan tarvittaessa näihin harvinaisiin, mutta suuririskisiin tilanteisiin. (Sisäministeriö 18/2018, 21–22.)

Kuva 6. Pelastusyhtymän, yhtymän johtajan ja esikunnan taktinen piirrosmerkki.

3.6 Johtamisen välineet

Teknologia on tullut myös pelastustoimeen. Käytössä olevien tietojärjestelmien kirjo on alalla laaja. Käytössä on yleisiä toimisto-ohjelmistoja sekä viranomaistoimintaan kehitettyjä sovelluksia esimerkkinä kenttäjärjestelmä, henkilöstöhallinta ja palotarkastusohjelmistoja sekä verkkopalveluja (Hiltunen 2022, 14). Näiden hallinta on tärkeää nykypäivän pelastustoimen työssä.

Yhteiskunnan muutosnopeus haastaa nykyiset järjestelmät. Teknologian käyttöönotto työn tuotavuuden perusteella ja edelleen kehittyminen edellyttävät korkeampaa osaamistasoa ja osaamisen kehittämistä. Vaikka kaikki työt eivät edellytä korkean teknologian käyttöönottoa, korostuu työtehtävissä työelämämuutoksessa luovuus, vuorovaikutus, henkilökohtainen auttaminen ja yksilöllisten tuotteiden ja palveluiden tarjonta. Tämä on haaste oppimisjärjestelmälle jatkossa; yhtäältä on huolehdittava riittävästä syväosaamisesta, toisaalta on varmistettava inhimillisten taitojen kehittymisestä. Osaamisen uudistaminen ei tarkoita vain tutkintokoulutusta, vaan osaamisen kehittämisen monimuotoisuutta siten, että osallistuminen on kaikille mahdollista. (Sitra 2019, 11–12.)

TUVE

Laki julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta velvoittaa pelastustoimea siirtymään käyttämään turvallisuusverkkoa (TUVE) palveluja yhteisten sitoutumisten tai käyttövelvoitteiden kautta (Laki julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta 10/2015, 2 §). Turvallisuusviranomaisten yhteiset TUVE-käyttövelvoitetut, turvallisuusverkkoon sijoittuvat, järjestelmät ovat hätäkeskustietojärjestelmä (Erica) ja kenttäjohtojärjestelmä (KEJO) sekä Virve-viranomaisverkko (Hiltunen 2022, 18).

PEKE

Pelastuksen kenttäjohtojärjestelmällä tuotetaan tieto tilanteesta ja resursseista, ja toimii yhtenä johtamistyökaluna. PEKE on kehitetty poliisin kenttäjohtojärjestelmästä. PEKEssä on kaikki johtamisen tukemiseen tarvittavat työkalut ja toiminnot yhdessä paketissa. Pelastustoimessa PEKEä käytetään muun muassa tehtävien vastaanottamiseen, paikantamiseen ja reitittämiseen sekä tilannekuvan muodostamiseen. (Heinonen 2011, 26–27.) Yksiköt näkyvät karttapohjalla GPS-paikkatietona. PEKEä ollaan korvaamassa uudella kenttäjohto järjestelmä KEJOLla.

UAS-toiminta

Miehittämättömien ilma-aluksien (UAS, Unmanned Aircraft System) käyttö on lisääntynyt huomattavasti 10 vuoden aikana. Niiden tuoma lisäarvo etenkin työturvallisuuden parantamiseen on ollut merkittävää, kun vaaraa aiheuttavat työtehtävät on voitu hoitaa korvattavilla laitteilla. Pelastustoimella on käytössä yli 60 miehittämätöntä ilma-alusta (Sisäministeriö 2022, 10 ja 14). Lähes jokaisella pelastuslaitoksella on UAS-toimintaa.

Pronto

Pronto on pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmä, joka on kehitetty pelastustoimen seuranta ja kehittämistä sekä onnettomuuksien selvittämistä varten. Pronto sisältää tiedot pelastustoimen tehtävistä sekä tekemistä toimenpiteistä onnettomuustilanteissa. Järjestelmään kerätään tietoja myös muista pelastustoimen tehtävistä kuten turvallisuusviestinnästä ja valvontatehtävistä. (Pelastusopisto.)

Selosteen laatijalla on virkavastuu kirjaamistaan tiedoista. Valmis seloste tarkoittaa sitä, että siitä syntyy viranomaisen julkinen asiakirja. Näin ollen julkisia tietoja saa luovuttaa kaikille. Terveystilaan, yksityisyyteen sekä rikos- ja petosepäilytilanteisiin liittyvät tapaukset ovat salassa pidettävää tietoa. Pelastuslain numero 91 §:n mukaan alueen pelastusviranomainen saa pitää pelastustoimen seuranta- ja kehittämistä varten henkilörekisteriä.

Jokaisesta pelastusviranomaisen pelastus- ja avunantotehtävästä tehdään raportti. Onnettomuusseloste laaditaan hälytyksistä ja tehtäväseloste tehtävistä. Tehtäviksi luokitellaan ne, mitkä eivät vaadi kiireellisiä toimenpiteitä. Lisäksi kaikista rakennuspaloista laaditaan rakennusseloste sekä palontutkintaseloste tulipaloista, joista on tehty palontutkinta. Lisäksi metsäpalojen tähtytyslennoista, varikkovalmiustehtävistä ja valmiussiiirroista sekä jokaisesta turvallisuusviestintätilaisuudesta laaditaan oma seloste.

Virve

Viranomaisverkon, Virven, käyttäjiä ovat pelastustoimi, poliisi, sosiaali- ja terveystoimi, Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, Tulli, hätäkeskukset ja kunnat. Sitä käytetään myös muissa turvallisuutta korostavissa toimintaympäristöissä kuten energia- ja telekommunikaatioalan yrityksissä, rautatieliikenteessä, vartiointitehtävissä, järjestyksenvalvonnassa sekä arvokuljetuksissa (Erillisverkot).

Viranomaisten verkossa tapahtuu turvallinen ja suojattu viestintä eri toimijoiden välillä. Yhteinen työväline edistää tehokkaampaa yhteistyötä sekä normaalioloissa että kriisitilanteissa. Virve mahdollistaa kattavan tilannekuvan luomisen ja tehostaa tilannejohtamista (Erillisverkot).

Radiokattavuus ulottuu Suomen koko alueelle vesistöineen ja kattaa myös Suomenlahden merialueen. Virve pystytettiin maailman ensimmäisenä laajana Tetra-verkkona tarkoituksenaan palvella viranomaisia ja muita turvallisuusalan toimijoita (Erillisverkot).

2020-luvulla Virven radioverkko saavuttaa elinkaarensa pään ja Virve muuttuu laajakaistaiseksi palveluksi (Erillisverkot).

3.7 Johtamisen tukeminen

Pelastustoiminnan johtaja tarvitsee johtamisen tueksi apuja. Keskeisimpiä tukitoimia pelastustoiminnan johtamisessa ovat pelastuslaitosten tilannekeskukset, päivystävän palomestarin kuljettajat, joista käytetään vakiintuneen käytänteen mukaan operaattori-nimitystä. Lisäksi onnettomuus-tilanteessa erikseen nimetyllä tilannepaikan johtajalla on merkittävä rooli avustaessaan pelastustoiminnan johtajaa. Pelastustoiminnan johtamista tukevat toimenpiteet voivat olla pelastustoiminnan johtajan avustamista esimerkiksi tilannekuvan ylläpitämisessä, väestön varoittamisessa, vaaratiedottamisessa, onnettomuusviestinnässä, kohdetietojen hankkimisessa, huoltotoimenpiteiden järjestämisessä, pelastustoimintavalmiuden ylläpitämisessä tai erityisresurssien hankkimisessa. (Sisäministeriö 2022).

3.7.1 Tilannekeskus

”Pelastuslaitoksen tulee järjestää pelastustoiminnan johtamistilat ja muut edellytykset siten, että johtaminen on mahdollista myös poikkeusoloissa” (Pelastuslaki 379/2011, 77 §).

Tällä hetkellä noin puolella pelastuslaitoksista on oma, pelastustoimintaa tukeva 24/7-tilannekeskus. Vuoden 2024 aikana Suomessa olisi tarkoitus aloittaa viisi valtakunnallista tilannekeskusta, joista jatkossa tuetaan koko valtakunnan pelastustoimintaa.

Pelastustoiminnan johtamisen tukeminen on tilannekeskuksen keskeinen tehtävä, ja sitä toteuttavat alueelliset tilannekeskukset. Oikein toteutetulla pelastustoiminnan johtajan tukemisella saavutetaan merkittäviä tehokkuuteen ja kentän työn laatuun liittyviä hyötyjä sekä tuotetaan oikeaa ja nopeaa tietoa päätöksenteon tueksi. Tilannekeskuksen tuottamalla pelastustoimen johtamisen tuella on suuri merkitys varsinkin niillä alueilla, joilla pelastustoiminnan johtajana toimivalla palomestarilla ei ole käytettävissään operaattoria (kuljettajaa). (Sisäministeriön julkaisu 2022:17, 20–21.)

3.7.2 Operaattori

Operaattori on palomestarin kuski, mesun kuski, operaattori. Samalle tehtävälle on monta nimeä. Palomestarin kuljettaja- nimike on yleisin käytössä oleva. Operaattori-nimitystä käytetään toiseksi eniten, vaikka se ei olekaan virallinen pelastustoimen käsite (Keränen ja Tanskanen 2020, 31).

Tieliikennelain 729/2018, 98 §:n mukaan ajoneuvossa olevan teknistä laitteita tai järjestelmää ei saa käyttää eikä viestintävälinettä saa pitää kädessään, jos se haittaa tai vaarantaa ajoneuvolla ajamista. Tämän lain kohdan perusteella tulisi jokaisella päivystävällä palomestarilla olla kuljettaja/operaattori vuorokauden ympäri.

Johtoyksikön kuljettajalle ei ole erillistä, räätälöityä valtakunnallista koulutusta vaan laitokset vastaavat itse koulutuksista (Keränen ja Tanskanen 2020, 36). Alueellisten erojen takia yhteistä koulutusta voi olla hankala järjestää mutta esimerkiksi tietojärjestelmien hallinnasta sellaisen voisi järjestää.

3.7.3 Tilannepaikan johtaja

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen (Pelastuslaki 379/2011, 34 §). Pelastusviranomaiselle on tämän takia toimitettava tieto kaikista tehtävistä ja pelastusviranomaisen on oltava yhteydessä tilannepaikalle hälytettyyn lähimpään yksikköön ja määrättävä pelastustoiminnan johtajan alaisuuteen yksikön jäsenistä tilannepaikan johtaja, jos sitä ei ole ennalta määrätty. Tilannepaikan johtaja johtaa toimintaa onnettomuuskohteessa pelastustoiminnan johtajana toimivan pelastusviranomaisen antamien ohjeiden mukaisesti (Pelastustoimen kumppanuusverkosto 2016, 5). Lähtökohtaisesti tilannepaikalle ensimmäisenä saapuneen muodostelman johtaja toimii tilannepaikan johtajana, ellei pelastustoiminnan johtaja toisin määrää (Pelastustoimen toiminta- valmiuden suunnitteluohje 2012, 10).

Tilannepaikan johtajan merkitys tilanteen alkuvaiheessa on merkittävä tilannearvion, tiedustelun ja valvonnan kannalta. Näitä kolmea johtamisprosessin osa-aluetta tilannepaikan johtaja pystyy heti tilanteen alussa kontrolloimaan ja sitä kautta tuottamaan pelastustoiminnan johtajalle tarvittavaa informaatiota. (Antila 2021, 13.)

Jokaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilön tulisi kyetä johtamaan yhtä johtamistasoa ylempää tasoa. Niin pelastaja-, alipäällystö- kuin päällystötutkinnossa opiskelijoita koulutetaan toimimaan yhtä koulutustasoa ylemmällä tasolla.

Pelastustoiminnan johtamiselle on oleellista, mitä tietoa tilannepaikalta tuotetaan. Pelastustoiminnan johtajalle tulisi toimittaa kaikki päätöksiin vaikuttava tieto. Tässä roolissa ammattitaitoinen, johtamisjärjestelmän perusteet omaava tilannepaikan johtaja on korvaamaton. Jos pelastustoiminnan johtaja ei fyysisesti ole onnettomuuspaikalla vaan johtaa etänä, tulee tällöin aina nimetä tilannepaikan johtaja (Hyvönen 2019, 9 ja 17).

4 Palomestarin koulutuksen kehittyminen ja sisältö

Yleisesti pelastusala on kirjoitettu hyvin vähän. Useat laitokset ovat kirjoittaneet omia historioita, mutta alan johtamiskehitystä laajemmin käsitteleviä teoksia on hyvin vähän. Yksi näistä on Reijo Tolpin väitöskirja Nokiherroista palopäälliköiksi (2001). Väitöskirjassaan Tolppi toteaa, että pelastusalan tutkimukset ovat pääsääntöisesti keskittyneet pelastustyön fyysisiin edellytyksiin ja itse johtamista on tutkittu hyvin niukasti (Tolppi 2001, 16). Myös Petri Juutin kirjoittamassa Suomen Palotoimen historia- kirjassa vuodelta 1993 käydään laajasti läpi pelastusalan historiaa. Valitettavasti kirjan löytämisessä oli haasteita, joten jouduin jättämään sen sisältämän materiaalin pois.

Ei ole tarkkaa tietoa siitä, koska palomestari-nimitystä on alettu Suomen pelastustoimessa käyttää. Ensimmäiset maininnat löytyvät Helsingin Sanomista 17.2.1930 ja Turun Sanomista 18.2.1930 (Kansalliskirjasto).

4.1 Koulutushistoria

Alkujaan palokuntien päälliköiden koulutustausta oli sotilaallinen. Ensimmäinen palopäälliköiden viikon pituinen kurssi järjestettiin Vaasassa vuonna 1914. Tämän jälkeen kurseja järjestettiin kerran vuodessa, kunnes vuonna 1918 kurssitus katkesi. Ensimmäisistä kursseista vastasi Suomen Palokuntaliitto. Koulutus jatkui vuonna 1926. Nyt koulutuksesta vastasi Suomen Palonsuojeluyhdistys aina vuoteen 1935 asti. Samaan aikaan palopäällystön koulutettiin myös Viipurin palokunnassa oppisopimuksen tyylisesti.

Ensimmäinen palolaki (202/1933) ja sen neljäs pykälä oli käännteentekevä päällystön koulutuksessa. Siinä säädettiin seuraavaa: ”Palopäällystön koulutuksesta ja paloteknisestä koetoinnasta pitää valtio huolta joko suorastaan taikka kuntain tai paloteknillisten järjestöjen välityksellä”. Tehtävä annettiin Suomen Palokuntayhdistykselle, ja sen myötä syntyi Suomen Palonsuojeluyhdistyksen palopäällystökoulu vuonna 1935.

Valtio ryhtyi pikkuhiljaa ottamaan vastuuta koulutuksesta rakentamalla uudet tilat ja ottamalla vastuuta rahoituksesta. Valtion Palokoulu aloitti vuonna 1958, jolloin koulutus siirtyi lopullisesti valtiolle. (Tolppi 2001, 112–114.)

Taulukosta 1 selviää, kuinka päällystön koulutus on Suomessa kehittynyt ja vuosien varrella vaihdellut.

Taulukko 1. Palopäällystön koulutushistoria Suomessa (Tolppi 2001, 119; Pelastusopisto 2019).

Aika	Kurssityyppi	Kurssin pituus
1914 – 1917	Palopäällystökurssi	1 viikko
1926 – 1934	Palopäällystökurssi	2 viikkoa
1935 – 1956	Maalaiskuntien palopäällystökurssi	3 viikkoa
1956 – 1958	Maalaiskuntien palopäällystökurssi	4 viikkoa
1958 – 1970	Maalaiskuntien palopäällystökurssi	6 viikkoa
	Palopäällystöluokka (1960 →)	6 kuukautta
1970 – 1973	Maalaiskuntien palopäällystökurssi	8 viikkoa
	Palomestariluokka	1,5 vuotta
1973 – 1976	Maalaiskuntien palopäällystökurssi	8 viikkoa
	Palomestariluokka	1 vuosi
1976 – 1980	Palomestariluokka	1 vuosi
1980 – 1985	Palomestarikurssi	1,5 vuotta
1986 – 1993	Palomestarikurssi	1,5 vuotta
	Alempi päällystökurssi	0,5 vuotta
1994 – 1995	Palomestarikurssi	1,5 vuotta
1995 – 2000	Päällystökurssi	1,5 vuotta
2001 – 2017	Insinööri (AMK)	3-4 vuotta
2017 –	Pelastusalan päällystötutkinto	3-4 vuotta

4.2 Nykyinen koulutus

Nykyisin järjestämisvastuu päällystötutkinnosta (AMK) on Pelastusopistolla ja tutkinnonanto-oikeus Poliisiammattikorkeakoululla. Vuodesta 2001 vuoteen 2017 tutkintonimike oli insinööri (AMK). Vuonna 2017 tutkinnon nimi muuttui pelastusalan päällystötutkinnoksi. Tässä kohtaa tutkinnon sisältö ei juurikaan muuttunut. (Ryhänen 2019, 23–24.)

Vuonna 2017 sisäministeriön pelastusosasto asetti työryhmän selvittämään pelastusalan koulutuksen kehittämislinjauksia. Työryhmän tavoitteena oli selvittää pelastusalan koulutuksen nykytila, selvittää toimintaympäristön muutosten vaikutukset koulutusrakenteeseen sekä tehdä tarvittavat kehittämisetymykset. Selvitys ei koskenut hätäkeskuspäivystäjäkoulutusta. (Sisäministeriö 2018, 10.)

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus teki Poliisiammattikorkeakoululle auditoinnin vuoden 2023 aikana. Pelastusopisto oli mukana auditoinnissa päällystötutkinnon (AMK) osalta. Auditointiryhmän loppuraportti julkaistiin maaliskuussa 2024.

Päällystötutkinnon (AMK) opetussuunnitelman osalta nousi esiin useita päivittämistarpeita. Opetussuunnitelmaa kuvattiin työpajoissa joustamattomaksi, ja siihen on tehty viime vuosina vain lakimuutosten edellyttämiä pakollisia muokkauksia. Opiskelijoiden mukaan insinöörisisällöt painottuvat nykyisessä tutkinnossa liiaksi, koska tutkinto oli aiemmin Savonia-ammattikorkeakoulun insinööritutkinto.

Tutkinnon osaamistavoitteiden määrittäminen on kunkin vastuupettajan omalla vastuulla ja riippuvainen yksittäisten opettajien mahdollisuuksista seurata omatoimisesti alan kehitystä. Pelastusopiston opettaja- ja opiskelijaedustajat toivat työpajoissa esiin myös opetuksen suunnittelu-

prosessien puutteita, mikä näkyy esimerkiksi opetettavien sisältöjen epäloogisena järjestyksenä. Lisäksi kaikkea opetusta pelastusalan päällystötutkinnossa ei koeta ammattikorkeakoulutasoniseksi. Myös opiskelijoiden mahdollisuuksia koulutuksen kehittämiseen pidettiin vähäisinä. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.)

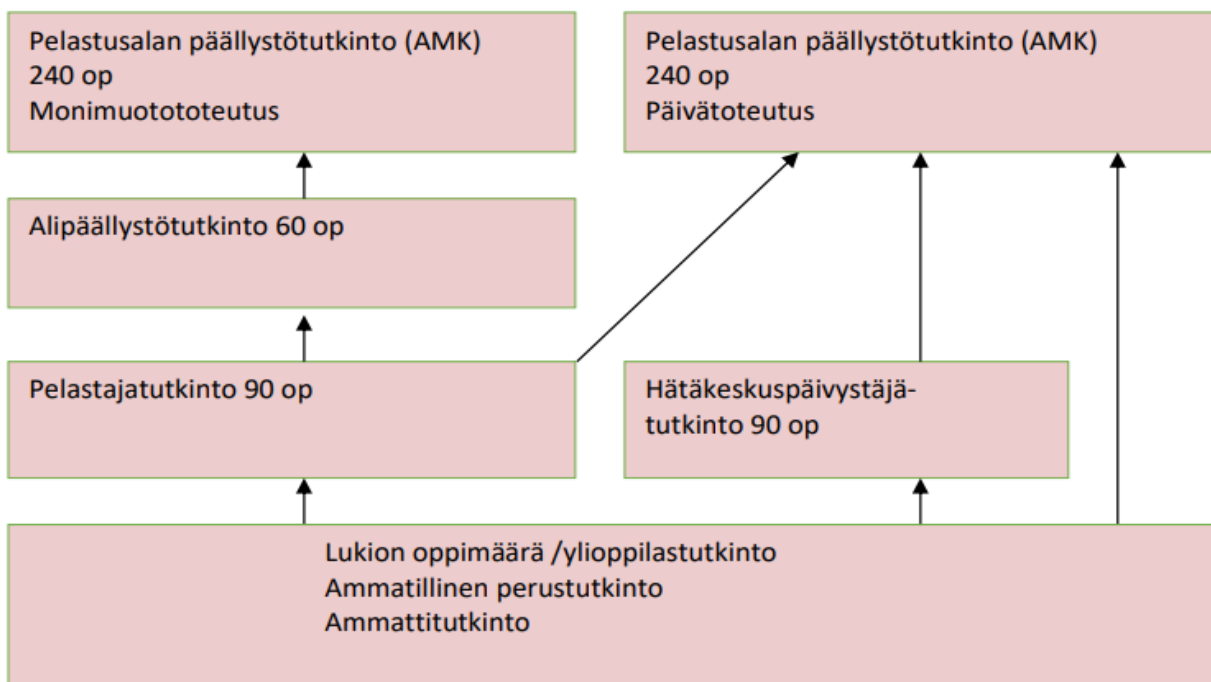
Nykyisen koulutuksen osalta käsitellään päällystö- ja alipäällystötutkinnon sisältöä.

Palopäällystö (AMK)-tutkinto ei pelastusalan koulutuksen tilaa selvittäneen työryhmän raportin mukaan takaa riittävää osaamista pelastustoimen strategisten kehittämistarpeiden eikä myöskään urakehitystarpeiden näkökulmasta. Myös alipäällystötutkinnolle nähdään kehittämistarvetta. Tulevaisuudessa alipäällystöltä edellytetään valmiutta ottaa vastuu monista tehtävistä, joita nyt hoitavat päällystöviranhaltijat. Pelastusalan päällystö puolestaan on tarpeen saada nykyistä laajemmin kehittämistehtäviin. (Sisäministeriö 2018, 21.)

Nykyinen palopäällystön koulutusmalli tuottaa aikaisempaan verrattuna suhteessa paljon enemmän sellaisia työntekijöitä, joilla ei välttämättä ole kovin laajaa pelastustoiminnan taustakokemusta. Tämä saattaa hankalassa ja nopeasti kehittyvässä onnettomuustilanteessa johtaa virheelliseen tilannearvioon ja päätökseen (Ryhänen 2019, 27–28).

Alueellisessa pelastustoimessa henkilöstöhallintoa on siirretty yhä enemmän alipäällystön vastuulle. Tämä on johtanut siihen, että henkilöstöjohtamisen merkitys korostuu entisestään pelastustoiminnan johtamisen rinnalla. Alipäällystö on ottanut aktiivisen roolin myös palo- tai pelastusaseman päällikkönä sekä pelastuslaitoksen toimi- tai toiminta-alueen vastuullisissa pelastustoiminnan, riskienhallinnan ja varautumisen erityistehtävissä.

Tämä muutos heijastaa tarvetta vahvalle henkilöstöjohtamisen osaamiselle alueellisessa pelastustoimessa. Alipäällystön on hallittava paitsi pelastustoiminnan johtamisen periaatteet myös henkilöstöressurssien hallinta, rekrytointi, koulutus ja kehittäminen. (Pelastusopisto 2022, 4.) Kuvassa 7 on kuvattu Pelastusopiston nykyinen tutkintatavoitteisen koulutuksen järjestelmä.

Kuva 7. Pelastusalan ammatillisten tutkintojen järjestelmä (Pelastusopisto 2023, 13).

4.2.1 Päälystötutkinto

Päälystötutkinto on AMK-tutkinto, joka antaa valmiudet toimia organisaation esimies- ja johtotehtävissä pelastus- ja turvallisuusalalla. Painopisteet tutkinnossa ovat pelastustoiminnan johtamisessa, riskienhallinnassa ja turvallisuusjohtamisessa sekä onnettomuuksien ehkäisyssä ja varautumisessa. Lisäksi tutkinto antaa valmiudet hyvään hallintoon ja henkilöstöjohtamiseen sekä vahvaa ja soveltavaa ammattiosaamista edellyttäviin vaativiin asiantuntijatehtäviin sekä kansallisesti että kansainvälisesti. (Sisäministeriö 2018, 26.) Päälystötutkinnon voi opiskella joko päivä-toteutuksena tai monimuotototeutuksena.

Päälystötutkinnon laajuus on 240 opintopistettä, ja se suoritetaan neljässä vuodessa. Perusopinnoissa (47 op) käydään läpi muun muassa kielten, matemaattisten aineiden ja tietoteknisten järjestelmien opetusta. Nämä perehdyttävät opiskelijan kyseisen tehtäväalueen asemaan ja merkitykseen yhteiskunnassa sekä sen yleisiin teoreettisiin perusteisiin. Yhteiset ja syventävät ammattiopinnot (yht. 125 op) perehdyttävät opiskelijan tehtäväalueen keskeisiin ongelmakokonaisuuksiin ja sovelluksiin sekä niiden tieteellisiin perusteisiin.

Tutkintoon sisältyy harjoittelua 30 op, vapaasti valittavia opintoja 15 op sekä opinnäytetyöopinnoja 23 op. Johtamiseen liittyviä pakollisia opintoja päälystötutkinnossa on 25 opintopisteen edestä. (Pelastusopisto 2023)

4.2.2 Alipäälystötutkinto

Alipäälystötutkinto on erikoisammattitutkinto, joka antaa valmiudet johtaa pelastusryhmää ja pelastusjoukkueen toimintaa onnettomuustilanteessa. Lisäksi tutkinto antaa valmiudet johtaa asemapalvelua sekä vastata asemahallinnon suunnittelusta ja järjestämisestä. Painopistealueet ovat henkilöstöjohtamisessa, pelastustoiminnassa ja onnettomuuksien ehkäisyssä. Tutkinto on pelastustoimen lähiesihenkilötutkinto. (Sisäministeriö 2018, 25–26.)

Alipäälystötutkinnon laajuus on 60 opintopistettä, ja se suoritetaan yhdessä vuodessa. Onnettomuuksien ehkäisyyn keskittyviä opintoja on yhteensä 11 opintopistettä sisältäen rakennusten paloturvallisuutta sekä valvonta- ja turvallisuusviestintää.

Henkilöstöjohtamista opinnoissa on 9 opintopistettä. Henkilöstöjohtamisen osio pitää sisällään henkilöstöjohtamista, pelastustoimen hallintoa sekä kehittämishankkeen suunnittelun.

Pelastustoiminnan johtamista on 28 opintopisteen edestä, itse johtamista on 9 op sisältäen pelastustoiminnan johtamisen perusteita (2 op), pelastusryhmän johtamista (5 op) ja pelastusjoukkueen johtamista (2 op). Muut aihealueet ovat muun muassa palofysiikka, liikuntakasvatus, ensihoito ja vaaralliset aineet. (Pelastusopisto 2022, 13.)

Tulevaisuuden uhkakuvat

Pelastusalaa vaivaavan henkilöstöpulan lisäksi pohdintaa aiheuttaa Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan kirjattu aikuiskoulutustuen (Aikuiskoulutustuki) ja vuorotteluvapaajärjestelmän lakkauttaminen elokuussa 2024 (Kela). Lähes poikkeuksetta pelastusalalla jatkokouluttautuminen tapahtuu työn ohessa. Varsinkin aikuiskoulutustuen piiriin hakeutuminen on mahdollistanut monelle tehokkaan ja tavoitteellisen opiskelun. Ilman, että työntajat alkavat tulevaisuudessa tukea henkilöstönsä jatkokoulutuksia, on uhkana, että alalle ei enää saada riittävästi henkilöstöä esihenkilötehtäviin. Lisäksi Pelastusopiston on kyettävä uudistamaan varsinkin

päällystötutkinnon opetussuunnitelmaansa niin, että jatkossa opiskelu työn ohessa olisi mahdollisimman tehokasta ja koulutukseen hakeutuisi riittävästi osaavaa henkilöstöä.

5 Kyselytutkimuksen lähtökohdat

Tutkimuksen tavoite oli selvittää seuraavia päätutkimuskysymyksiä:

1. Pitäisikö päällystötutkinnon opetussuunnitelmaa uudistaa?
2. Onko päällystötutkinnon antama johtamisopetus riittävää?

Lisäksi kyselyllä selvitetään seuraavia alakysymyksiä:

3. Onko ryhmänjohtajien joukkueenjohtamiskoulutus riittävää?
4. Millaisena palomestarin työnkuva nähdään?

Pääkysymysten avulla pyrittiin selvittämään palomestareiden suhtautumista Pelastusopiston päällystötutkinnon johtamisopetukseen. Alakysymyksillä haettiin mielipidettä ryhmänjohtajien joukkueenjohtamiskoulutukseen sekä pyrittiin selvittämään sitä, millaisena palomestarit näkevät nykyisen työnkuvansa.

5.1 Tutkimusmenetelmän valinta ja rajaus

Tutkimusmenetelmäksi valikoitui pääosin määrällinen tutkimusmenetelmä eli kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä, koska sen avulla pysytään tarkastelemaan tuloksia numeerisesti. Kvantitatiivinen tutkimuskysely mahdollistaa myös laajan tutkimusaineiston keräämisen, ja samalla voidaan kysyä monta eri asiaa monelta eri ihmiseltä. Tutkimus toteutettiin standardoituna survey-tutkimuksena, jossa pyrittiin systemaattisesti keräämään tietoa osallistujilta yhtenäisellä kyselylomakkeella. (Hirsjärvi ym. 2004, 125 ja 184.)

Kysely rajattiin koskemaan palomestareita. Kyselyyn vastasi yhteensä 100 henkilöä. Määrä riittää muodostamaan tutkimuksesta riittävän kattavan yleiskatsauksen valtakunnan tasolla.

5.2 Kyselyn laatiminen

Kysely toteutettiin sähköisellä Microsoft Forms-kyselyllä, ja se lähetettiin kaikkiin 21 pelastuslaitokseen maaliskuun alussa. Tutkimuskysely sulkeutui 24.3.2024. Kyselyn mukana lähetettiin saatekirje (Liite 1), jonka tarkoituksena oli motivoida henkilöitä vastaamaan ja selventää kyselyn rakennetta. Kyselyssä (Liite 2) oli 9 kysymystä. Kysymykset olivat monivalintakysymyksiä. Osassa kysymyksiä oli mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto.

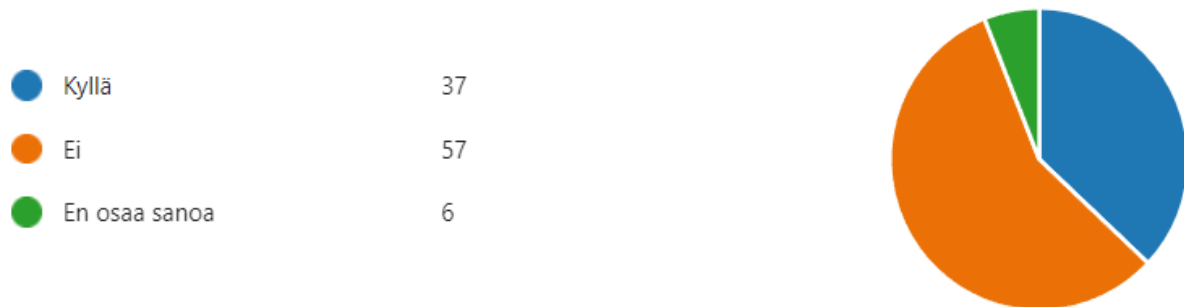
Vastaukset kerättiin Microsoft Forms-ohjelmalla. Vastauksia selvennettiin muuttamalla ne graafiksi malleiksi. Analysointi sujui Forms-ohjelmalla vaivattomasti.

6 Tutkimustulokset

Kysely lähetettiin jokaiseen pelastuslaitokseen, kohderyhmänä olivat palomestarit. Kaiken kaikkiaan kyselyyn vastasi 100 henkilöä. Vastaajista ei kerätty yksilöivää tietoa, esimerkiksi heidän edustamaansa pelastuslaitosta, koska näillä ei ollut merkitystä tuloksiin. Seuraavassa ovat tutkimuskysymykset ja niihin saadut vastaukset käydään yksitellen läpi.

6.1 Koulutusta koskevat kysymykset

Ensimmäisessä kysymyksessä tiedusteltiin, onko vastaajien mielestä päällystötutkinnon antama johtamisopetus riittävää. Vastaajista (N=100) 57 eli 57 % oli sitä mieltä, että johtamisopetus ei ole riittävää. Vastaajista 37 eli 37 % oli sitä mieltä, että johtamisopetus on riittävää. Loput 6 vastaajista eli 6 % eivät osanneet sanoa onko johtamisopetus riittävää (kuva 8).

Kuva 8. Vastaukset kysymykseen päällystötutkinnon johtamisopetuksen riittävyydestä.

Toisessa kysymyksessä ensimmäiseen kysymykseen ei-vastanneilta (N=60) tiedusteltiin, mitä opetusta he toivoisivat lisää. Kysymyksessä oli mahdollisuus valita kaksi eri vastausvaihtoehtoa. Henkilöstöhallinto sai 22 vastausta, tietoteknisten järjestelmien käyttö 23, moniviranomaistehtävät 21, joukkueenjohtaminen 17, muu-vaihtoehto 13 ja komppanianjohtaminen 9 vastausta (kuva 9). Kohtaan muu oli annettu seuraavia ehdotuksia:

taktiikkaa ja menetelmiä eri tilanteissa

häiriö- ja poikkeusolojen johtamista

insinööriopinnot takaisin

kentän ammattitaitoa johtamisopetukseen

yhteisharjoituksia; pelastajat, alipäällystö sekä ensihoito

tilanteiden taktista johtamista

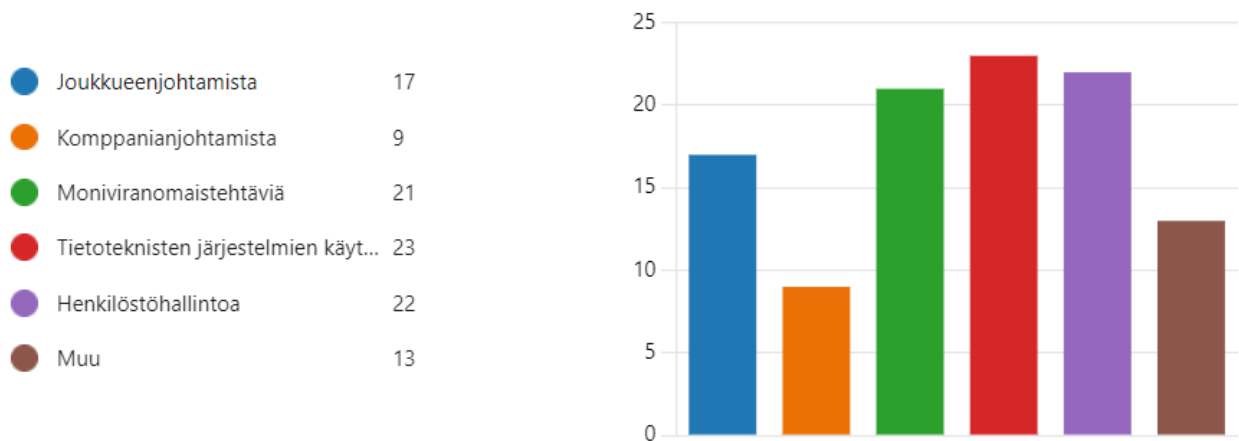
hallinnon osaamista

pelastustoimintaan liittyvien toimivaltuuksien käyttöharjoituksia ja yleisjohtamistehtävien harjoittelua

viestintää/tiedottamista

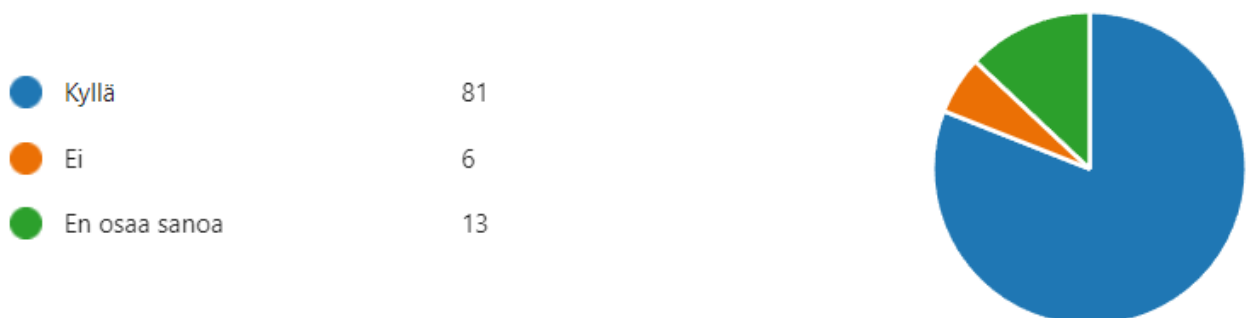
kaiken kaikkiaan johtamista ja ammattiaineita pitäisi painottaa enemmän ja osallistuminen näille oppitunneille pitäisi olla pakollista. Suhteellisesti aikaa joutuu käyttämään paljon esim. kielten opiskeluun ja ammattiaineet saa suoritettua lähes osallistumatta

käytännön harjoituksia harjoitusalueella ja oikeata palautetta johtamissuorituksista. Nykyisellä puuhastelulla ajetaan johtamista pahasti alaspäin...

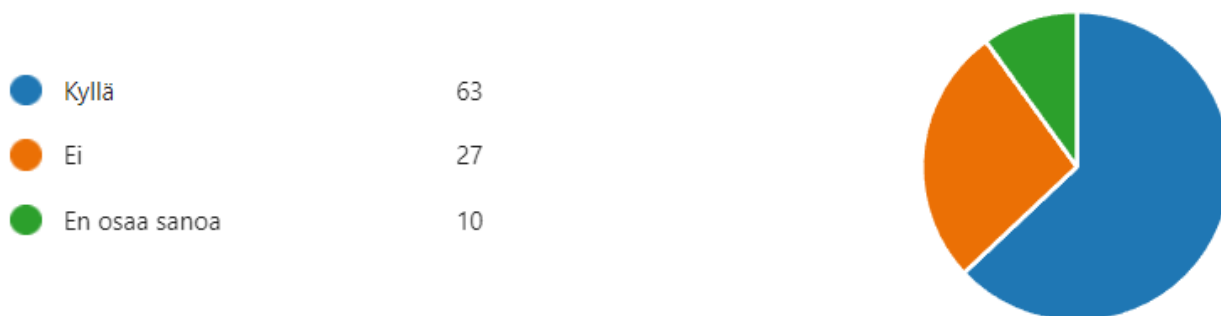
Kuva 9. Vastaukset kysymykseen mitä lisäopetusta vastaajat toivoisivat lisää.

Kolmannessa kysymyksessä tiedusteltiin, tulisiko päällystötutkinnon opetussuunnitelma muokata vastaamaan pelastusalan nykytilaa. Tähän kysymykseen konkretisoituu koko opinnäytetyön ajatus, ja sen tulos on hyvin selkeä. Vastaajista (N=100) 81 eli 81 % oli sitä mieltä, että opetussuunnitelma tulee uudistaa. Vastaajista 6 eli 6 % oli sitä mieltä, että opetussuunnitelmaa ei tarvitse uudistaa ja vastaajista 13 eli 13 % eivät osanneet sanoa (kuva 10).

Kuva 10. Vastaukset kysymykseen tulisiko päällystötutkinnon opetussuunnitelma muokata vastaamaan pelastusalan nykytilaa.

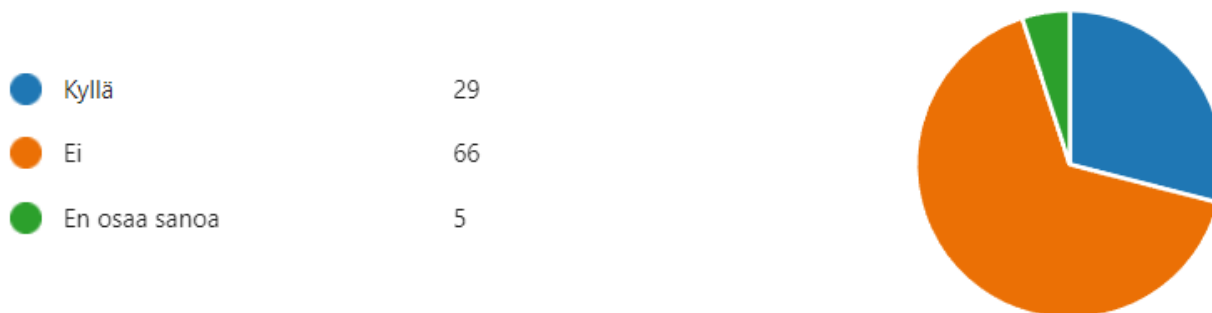
Neljännessä kysymyksessä haluttiin selvittää palomestareiden ajatus siitä, tulisiko ryhmänjohtajien joukkueenjohtamiskoulutusta lisätä. Vastaajista (N=100) 63 eli 63 % oli sitä mieltä, että joukkueenjohtamisopetusta tulisi lisätä, 27 eli 27 % sitä mieltä, että opetuksen lisäämistä ei tarvita. Loput 10 eli 10 % eivät osanneet sanoa (kuva 11).

Kuva 11. Vastaukset kysymykseen tulisiko ryhmänjohtajien joukkueenjohtamiskoulutusta lisätä.

6.2 Palomestarin työnkuvaa ja tulevaisuutta koskevat kysymykset

Viides ja kuudes kysymys liittyivät palomestarin työnkuvaan ja työajan käyttöön. Viidennessä kysymyksessä tiedusteltiin, riittääkö vastaajan työaika koulutusten ja harjoitusten järjestämiseen. Vastaajista (N=100) 66 eli 66 % oli sitä mieltä, että heidän työaikansa ei riitä järjestämään koulutusta tai harjoituksia 29 eli 29 % sitä mieltä, että työaika riittää. Loput 5 eli 5 % ei osannut sanoa (kuva 12).

Kuva 12. Vastaukset kysymykseen riittääkö työaikasi koulutusten ja harjoitusten järjestämiseen.

Kuudennessa kysymyksessä tiedusteltiin sitä, mihin vastaaja käyttää työaikaansa. Kysymyksessä oli mahdollisuus valita kaksi eri vastausvaihtoehtoa. Kysymysten vastauksista nousee esille se, että vain kuudella vastaajista (N=100) on aikaa harjoitusten suunnitteluun. Operatiivinen toiminta eli pelastustoiminta ja henkilöstöhallinto saivat 34 vastausta, projektit 33, pelastustoiminnan kehittäminen 19, palotarkastukset 22, muu-vaihtoehto 16, ohjeiden laadinta 15 ja harjoitusten suunnittelu 6 (kuva 13). Kohtaan muu oli annettu seuraavia vastauksia:

Pelastustoimen asiantuntija työt

Oman vastualueiden hoitamiseen

Raportoinnit

En toimi vuorossa palomestarina vaan osallistun vapaamuotoiseen päällystövarallaoloon.

Asemien arjen pyörittämiseen

Virkakortteihin

Kaikkea em vaihtelevissa suhteissa, vähemmän henkilöstöhallintoa

Laaja-alaiset asiantuntijatehtävät

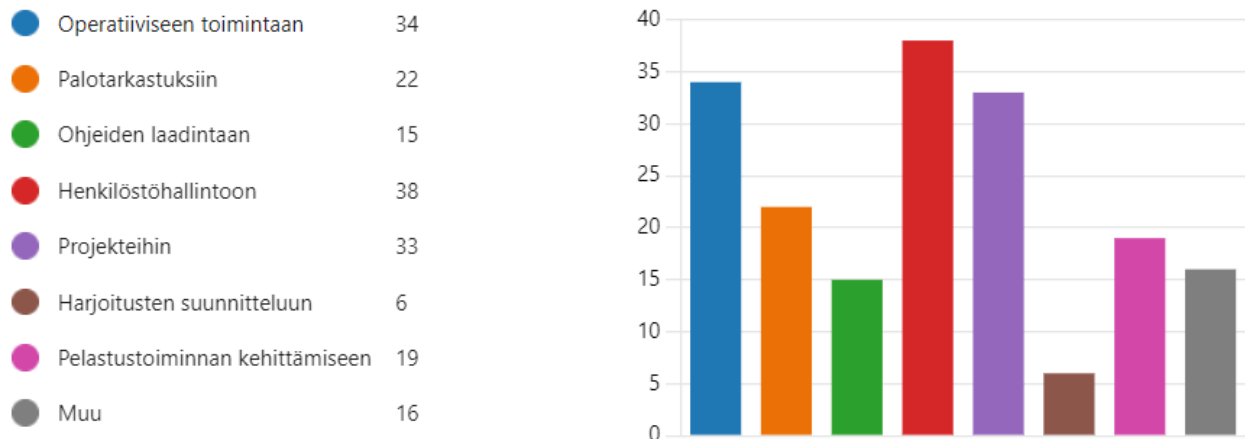
Oman asiantuntija vastualueeseen liittyvät tehtävät

Paloaseman korjauksien ja erilaisten tavaroiden tilaamiseen

Turhanpäiväisten\ KANKEIDEN järjestelmien täyttämiseen!

Vastuualuetyö kuten suunnittelu, pääkäyttö yms

Sähköposteihin vastaaminen, automaattisten paloilmoittimen erhelaskutukset, yleisötilaisuuksien pelastussuunnitelmien käsittely, palomestarisähköposti. Tietokoneella on liikaa työtä, käytäntö jää

Kuva 13. Vastaukset kysymykseen mihin käytät eniten työaikaasi.

Kysymykset seitsemän ja kahdeksan käsittelivät palomestarin tulevaisuutta. Kysymyksessä seitsemän tiedusteltiin, millaisena vastaajat (N=99) näkevät palomestarin työnkuvan tulevaisuudessa. Kysymyksessä oli mahdollisuus valita kaksi eri vastausvaihtoehtoa. Operatiivisen toiminnan eli pelastustoiminnan asiantuntija sai 73 vastausta (41 %), pelastusalan yleisosaaja 54 (30 %), pelastustoiminnan kehittäjä 34 (19 %), henkilöstöhallinnon moniosaaja 14 (8 %) ja palotarkastaja 5 (3 %) vastausta (kuva 14).

● Operatiivisen toiminnan asiantu...	73
● Henkilöstöhallinnon moniosaaja	14
● Palotarkastaja	5
● Pelastustoiminnan kehittäjä	34
● Pelastusalan yleisosaaja	54

Kuva 14. Vastaukset kysymykseen millaisena näet palomestarin työnkuvan tulevaisuudessa.

Kysymyksessä kahdeksan tiedusteltiin vastaajien näkemystä siitä, tuleeko päivystävien palomestareiden määrä vähenemään Suomessa 5–10 vuoden sisällä. Vastaajista (N=100) 46 eli 46 % oli sitä mieltä, että määrä vähenee, 33 eli 33 % sitä mieltä, että ei vähene ja loput 21 eli 21 % eivät osanneet sanoa (kuva 15).

● Kyllä	46
● Ei	33
● En osaa sanoa	21

Kuva 15. Vastaukset kysymykseen tuleeko päivystävien palomestareiden määrä Suomessa vähenemään 5–10 vuoden sisällä.

Yhdeksännessä kysymyksessä tiedusteltiin vastaajien kantaa siihen, kumpi malli olisi heidän mielestään parempi. Se, että olisi oma työvuoro johdettavana vai että kiertoa olisi useissa vuoroissa. Vastaajista (N=98) 59 eli 60 % oli sitä mieltä, että johtaisivat omaa työvuoroa ja 39 eli 40 % sitä mieltä, että kierto useassa vuorossa olisi mieluisampi (kuva 16).

● Oma työvuoro johdettavana	59
● Kierto useissa vuoroissa	39

Kuva 16. Vastaukset kysymykseen kumpi vaihtoehto olisi vastaajan mielestä parempi. Oma työvuoro johdettavana vai että kiertoa olisi useissa vuoroissa.

7 Johtopäätelmiä tutkimustuloksista

Opinnäytetyön tarkoituksena oli avata pelastustoimen nykytilaa sekä selvittää Pelastusopiston järjestämän päällystötutkinnon (AMK) tilaa ja kehitystarvetta. Lisäksi selvitettiin palomestareiden työnkuvan nykytilaa ja tulevaisuutta. Kysely kohdistettiin pelastuslaitosten palomestareille. Tulokset esitettiin graafisesti. Tulosten pohjalta tehtyjä johtopäätelmiä ja pohdintaa esitellään seuraavaksi.

7.1 Koulutus

Koulutusta ja opetusta käsittelevät kysymykset antavat viitteitä siitä, että enemmistö vastaajista kokee päällystötutkinnon antaman johtamisopetuksen puutteelliseksi. Lisäksi selkeä enemmistö kannattaa opetussuunnitelman päivittämistä, mikä viittaa siihen, että vastaajat näkevät tarpeen sopeuttaa päällystötutkinnon opetus vastaamaan nykyisen pelastusalan vaatimuksia ja muuttuvaa toimintaympäristöä. Tämä tulos tukee opinnäytetyön ajatusta ja antaa vahvistusta sille, että päällystötutkinnon opetussuunnitelmaa tulisi tarkastella ja päivittää vastaamaan alan nykyisiä tarpeita ja haasteita.

Henkilöstöhallinto, tietotekniset järjestelmät ja moniviranomaistehtävät näyttävät olevan keskeisiä aiheita, joihin vastaajat kaipaavat lisää koulutusta. Avoimissa vastauksissa vastaajat korostavat tarvetta entistä käytännönläheisemmälle ja monipuolisemmalle johtamisopetukselle, jossa keskityttäisiin erityisesti tilanteiden hallintaan, taktiikkaan ja viestintään. Lisäksi he ehdottavat, että opetuksen painopistettä tulisi siirtää enemmän johtamiseen ja ammattiaineisiin.

Kysymys ryhmänjohtajien joukkueenjohtamiskoulutuksen lisäämisestä liittyi eri johtamismalleihin ja erityisesti etäjohtamisen lisääntymiseen pelastustoimessa. Tuloksesta voidaan todeta, että enemmistö palomestareista kannattaa joukkueenjohtamisopetuksen lisäämistä. Tämä antaa selkeän kuvan siitä, että vastaajat näkevät tarpeen vahvistaa ryhmänjohtajien taitoja ja valmiuksia joukkueenjohtamisessa. Tämä heijastaa tunnistettua tarvetta parantaa pelastustoiminnan tehokkuutta ja turvallisuutta pelastustoiminnassa.

Muutamassa kysymyksessä osa vastaajista ei osannut ottaa kantaa kysymyksen aiheeseen. Tämä voi viitata siihen, että heillä ei ole kokemusta nykyisestä päällystötutkinnosta.

7.2 Palomestarin työnkuva

Palomestarin työnkuvaa ja tulevaisuutta käsittelevät kysymykset kertovat, että enemmistö katsoo työajan olevan riittämätön koulutusten ja harjoitusten järjestämiseen. Tämä kertoo siitä, että vastaajat kokevat työaikansa olevan jo nyt täynnä tai että heillä on liian vähän resursseja käytettävissä koulutusten ja harjoitusten järjestämiseen tehokkaasti.

Lisäksi vastauksista käy ilmi, että harjoitusten suunnitteluun käytetään suhteellisen vähän aikaa verrattuna muihin tehtävälajeisiin. Tämä on huolestuttava suunta ja pahimmillaan johtaa siihen, että esimerkiksi johtamiskokemusta joukkueetason lähdöistä tulee vain todellisissa tilanteissa.

Vastaajien työtehtävät ovat monipuolisia ja kattavat useita eri toiminnan osa-alueita pelastusalan organisaatiossa. Tämä osoittaa, että palomestareiden työnkuva on monipuolinen ja sisältää

sekä pelastustoimintaa että hallinnollisia veloituksia. Resurssien jakaminen eri tehtäväalueiden kesken voi olla haasteellista, ja tietyt tehtävät, kuten harjoitusten suunnittelu, voivat jäädä vähemmälle huomiolle kiireisten päivittäisten tehtävien vuoksi.

Vaikka harjoitusten suunnitteluun ja järjestämiseen jää hyvin vähän aikaa, suurin osa vastaajista näkee palomestarin tulevaisuuden työnkuvan korostuvan juuri operatiivisen toiminnan eli pelastustoiminnan asiantuntijuudessa ja pelastusalan yleisosajana. Tämä heijastaa odotusta laajalaisesta osaamisesta ja valmiuksista toimia monipuolisissa tehtävissä.

Vastaajien näkemykset päivystävien palomestareiden määrän tulevaisuudesta vaihtelevat, mikä heijastaa epävarmuutta tulevaisuuden trendeistä ja tarpeista paloalan työvoiman suhteen. Lopuksi vastaajien mielipiteet jakautuvat suhteellisen tasaisesti oman työvuoron johtamisen ja kierroksen useissa vuoroissa toimimisen välillä, mikä heijastaa erilaisia työskentelytyylejä ja -mieltymyksiä vastaajien keskuudessa.

8 Pohdinta

8.1 Tavoitteet ja keskeiset tulokset

Työn tarkoituksena oli perehtyä pelastustoimeen, pelastustoiminnan johtamiseen ja pelastusalan koulutukseen sekä selvittää kuinka, pelastustoiminnassa toimivat palomestarit suhtautuvat päällystötutkinnon (AMK) opetukseen ja palomestarin työnkuvaan. Tavoitteena ei ollut luoda uutta opetussuunnitelmaa tai kertoa, kuinka tulisi toimia vaan herätellä järjestelmää havaitsemaan, että työelämässä toimivat henkilöt kaipaavat opetukseen uudistusta ja kuinka useat muut tehtävät pelastuslaitoksissa syövät palomestareilta aikaa pelastustoiminnan harjoittelulta. Mielestäni tässä tavoitteessa onnistuin hyvin. Työn lopputulos on aika lähellä sellainen, mitä ajattelin.

On selvää, että opetuksen on muututtava alan kehityksen mukana. Tätä tukee kyselystä saadut vastaukset, sisäministeriön pelastusalan koulutusta pohtineen työryhmän raportti sekä Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen auditointityöryhmän raportti. Pelastusopiston tulisi nöyrästi lähestyä kyselyn tuloksia ja selvittää laajemmin, millaista opetuksen tulisi 2020-luvulla olla. Työelämä toivoo muutosta.

Kyselystä olisi näin jälkikäteen ajateltuna voinut tehdä laajemman ja kysymyksiä muotoilla erinäköisiksi. Tälläkin tavalla saavutettiin opinnäytetyön keskeisin tavoite.

Toivon, että kyselyn tuloksia ja palomestareiden antamia vastauksia hyödynnetään varsinkin johtamisopetusta kehitettäessä. Toivon myös, että pelastuslaitokset pohtivat vakavasti, kuinka tulevaisuudessa alan jatkokoulutuksiin saadaan riittävästi henkilöstöä, jos esimerkiksi aikuiskoulutustuki lakkautetaan.

Lisäksi pelastuslaitoksissa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että palomestareiden työaika riittää myös koulutusten ja harjoitusten suunnitteluun sekä niiden pitämiseen. Palomestarin yksi keskeisiä tehtäviä on pelastustoiminnan kehittäminen. Kyselytutkimuksen tulosten perusteella tämä osa-alue uhkaa nyt jäädä taustalle.

8.2 Oma oppiminen

Opinnäytetyön aiheen valinta osoittautui hankalaksi. Useita ideoita pyöri päässä mutta mikään ei tuntunut omalta. Lopullinen aihe valikoitu syksyllä 2023. Heti alussa huomasin, että aihealuetta tulee rajata reilusti, muuten työstä olisi tullut liian laaja ja aika olisi loppunut kesken. Prosessi eteni varsin itsenäisesti ja oma-aloitteisesti. Tukea sain kurssikavereiltani ja kollegoilta pelastuslaitoksen käytäväkeskusteluissa.

Aikataulutavoitteessa olen pysynyt, vaikka kirjoittaminen on välillä ollut haasteellista. Myös tiedon etsimiseen on välillä mennyt kohtuuttomasti aikaa. Sen olen työtä tehdessäni huomannut, että alalla on monenlaisia käytäntöjä ja tapoja. Työtä tehdään hyvin erilaisilla tavoilla. Lisäksi artikkeleita lukiessani on tullut sellainen mielikuva, että palomestarit ovat huolissaan omasta tulevaisuuden työnkuvasta. Huoli varsinkin pelastustoiminnan kehittämisestä on suuri.

Työtä tehdessäni olen perehtynyt useisiin lakeihin, säädöksiin, päätöksiin ja ohjeisiin. Tästä on varmasti hyötyä tulevaisuuden työelämässä.

Niin opinnäytetyön tekeminen kuin koko opiskeluaika on kehittänyt minua kirjoittajana ja avartanut pelastusalan näkökulmia. Kun on työskennellyt reilu 20 vuotta palomiehenä, sitä luulee tietävänsä alasta kaiken. Väärässä olin.

Lähteet

Aikuiskoulutustuki. www-dokumentti. <https://www.aikuiskoulutustuki.fi/ajankohtaista-aikuiskoulutustuesta/> Luettu 15.3.2024.

Antila, C. 2021. Tilannepaikanjohtaminen pelastuslaitoksissa. Opinnäytetyö. Pelastusopisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2021121325679>

Erillisverkot. Viranomaisverkko Virve. www-dokumentti. <https://www.erillisverkot.fi/virve-palvelut/>

Heinonen, J. 2011. Tilannetietoisuuden vaikutus johtajan kuormittumiseen. Kenttäjohtamisjärjestelmät johtajan tukena. Opinnäytetyö. Savonia-ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2011062312442>

Hiltunen, S. 2022. Tekoälyn ja tietojohdaminen mahdollisuudet pelastustoiminnan johtamisen tukena. Opinnäytetyö. Hämeen ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022053013379>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10. painos. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Hyvönen, E. 2019. Pelastustoiminnan etäjohtamisen perusteet. Opinnäytetyö. Pelastusopisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201902072046>

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. 2024. Taatila, V. ym. Poliisiammattikorkeakoulun auditointi. <https://auditoinnit.karvi.fi/luvut/tiivistelma-34/>

Kansalliskirjasto. Digitaaliset aineistot. Haettu 19.3.2024. <https://digi.kansalliskirjasto.fi/etusivu>

Kansaneläkelaitos. www-dokumentti. <https://www.kela.fi/vuorottelukorvaus>

Keränen, M. ja Tanskanen, J. 2020. Päivystävän palomestarin kuljettajan vaatimukset. Opinnäytetyö. Pelastusopisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020100921223>

Krok, M. 2023. ”Palomestarit ovat huolissaan työkuorman ja vaativuuden kasvusta”- Pelastusalan ammattilainen 27.12.2023. www-dokumentti. <https://pelastusalan.ammattilainen.fi/palomestarit-ovat-huolissaan-tyokuorman-ja-vaativuuden-kasvusta/>

Krok, M. 2024. ”Esimiesten ja päällystön seminaari: Tehtävät ja työympäristö ovat jatkuvassa muutoksessa”- Pelastusalan ammattilainen 7.3.2024. www-dokumentti. <https://pelastusalan.ammattilainen.fi/esimiesten-ja-paallystyon-seminaari-tehtavat-ja-tyoymparisto-ovat-jatkuvassa-muutoksessa/>

Laki julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta 10/2015.

Leinonen, M. 2022. Päivystävät palomestarit- katoavaa kansanperinnettä? Pelastustieto 6.5.2022. Blogi-kirjoitus. <https://pelastustieto.fi/pelastustieto-blogi/paivystavat-palomestarit-katoavaa-kansanperinnetta/#0cab8ff9>

Mikkonen, K. 2022. Suomeen tarvitaan tuhat uutta pelastajaa-koulutettavien määrä pitää tuplata. Sisäministeriö. <https://intermin.fi/ajankohtaista/blogi/-/blogs/suomeen-tarvitaan-tuhat-uutta-pelastajaa-koulutettavien-maara-pitaa-tuplata>

Pelastuslaki 379/2011.

Pelastuslaitoksien kumppanuusverkosto, 2016. Pelastustoiminnan käsitteitä. Julkaisu 3/2016. 2.painos. www-dokumentti. <https://www.pelastuslaitokset.fi/sites/default/files/2020-11/Pelastustoiminnan%20k%C3%A4sitteit%C3%A4%202.p%C3%A4ivitetty%20versio%202016.pdf>

Pelastusopisto.fi

Pelastusopisto 2022. Alipäälylystön koulutusohjelma – Opetussuunnitelma alipäälylystökurssi 50–51. https://www.pelastusopisto.fi/wp-content/uploads/OPS_Pelastusalan-paallystotutkinto_AMKN23_130923.pdf

Pelastusopisto 2023. Pelastusalan päälylystötutkinto (AMK) – Opetussuunnitelma AMK N23. https://www.pelastusopisto.fi/wp-content/uploads/OPS_Pelastusalan-paallystotutkinto_AMKN23_130923.pdf

Pelastustoimi. www-dokumentti. <https://pelastustoimi.fi/pelastustoimi/varautuminen/vaestonsuojelu>

Pelastustoimi. Pelastuslaitokset. <https://pelastustoimi.fi/pelastuslaitokset>

Ryhänen, O. 2019. Pelastustoimen kenttäjohtajien osaamisen arviointi ja arvioinnin purkukustelu. Opinnäytetyö. Hämeen ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2019111821452>

Sisäministeriö. Pelastustoimi. www-dokumentti. <https://intermin.fi/pelastustoimi/onnettomuuksien-ehkaisy>

Sisäministeriö 2012. Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje. Sisäministeriön julkaisu 21/2012. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-491-749-0>

Sisäministeriö 2018. Pelastusalan koulutuksen kehittämishanke - Työryhmäraportti. Sisäministeriön julkaisu 8/2018, Helsinki: Sisäministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-259-3>

Sisäministeriö 2018. Halmeslahti, T. ym. Ehdotus pelastustoiminnan johtamisen suunnittelupe-
rusteiden kehittämiseksi. Sisäministeriön julkaisu 21/2018. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-232-6>

Sisäministeriö 2019. Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa arki 2025. Sisäministeriön julkaisu 2019:33. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161956/SM_2019_33.pdf

Sisäministeriö 2022. Tulevaisuuden pelastustoimi 2023. Sisäministeriön julkaisu 2022:17. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-565-5>

Sisäministeriö 2022. Viranomaisten miehittämättömien ilma-alusten työryhmä. UAS loppuraportti 2022. Sisäministeriön julkaisuja 2022:23. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-589-1>

Sitra. 2019. Kohti osaamisen aikaa. Sitran selvityksiä 146 [Viitattu 27.2.2024]. Saatavissa: <https://www.sitra.fi/julkaisut/kohti-osaamisen-aikaa/>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2023. Hyvinvointialueet vastaavat sote-palvelujen ja pelastustoimen järjestämisestä. www-dokumentti. <https://stm.fi/hyvinvointialueet>

Tolppi, R. 2001. Nokiherroista palopäälliköiksi. Väitöskirja. Acta Universitatis Tamperensis 842. Viitattu osoitteesta <http://urn.fi/urn:isbn:951-44-5196-1>

Visser, J. 2019. ”Erilaisia johtamismalleja Suomessa – etäjohtaminen lisääntynyt pelastustoiminnassa” – Pelastustieto 4.11.2019. käänt. Lautkaski, R. <https://pelastustieto.fi/pelastustoiminta/erilaisia-johtamismalleja-suomessa-etajohtaminen-lisaantynyt-pelastustoiminnassa/#d57c3f23>

Liite 1 Saatekirje

Sähköpostiviesti tutkimushenkilöille

Arvoisa vastaanottaja, opiskelen Pelastusalan päällystötutkintoa Poliisiammattikorkeakoulussa.

Teen parhaillaan opinnäytetyötä, jossa tutkin pelastusalan nykytilaa ja koulutusta palomestarin näkökulmasta.

Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää, onko nykyinen Pelastusopistolla annettava päällystökoulutus riittävää pelastustoimen johtamisen kannalta sekä selvittää päivystävän palomestarin tulevaisuutta.

Kyselyyn vastaaminen vie aikaa muutaman minuutin. Monivalintakysymyksiä on yhteensä 9 kappaletta. Vastaaminen on täysin vapaaehtoista.

Kaikki vastaukset ovat erittäin tärkeitä ja auttavat lisäämään ymmärrystä palomestarin koulutuksesta ja työnkuvasta. Kysely on avoinna 24.3.2024 asti.

Kyselyyn vastataan täysin anonyymina ja tulokset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti.

Kalle Kuparinen

kalle.kuparinen@edu.pelastusopisto.fi

Päällystötutkinto, AMKN21

Liite 2: Kysymykset

1. Onko päällystötutkinnon antama johtamisopetus riittävää?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

2. Jos vastasit edelliseen ei, mitä toivoisit lisää?

Valitse enintään 2 vaihtoehtoa.

- Joukkueenjohtamista
- Komppanianjohtamista
- Moniviranomaistehtäviä
- Tietoteknisten järjestelmien käyttöä
- Henkilöstöhallintoa
- Muu

3. Tulisiko päällystötutkinnon opetussuunnitelmaa muokata vastaamaan pelastusalan nykytilaa?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

4. Tulisiko ryhmänjohtajien joukkueenjohtamiskoulutusta lisätä?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

5. Riittääkö työaikasi koulutusten ja harjoitusten järjestämiseen?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

6. Mihin käytät eniten työaikaasi?

Valitse enintään 2 vaihtoehtoa.

- Operatiiviseen toimintaan
- Palotarkastuksiin
- Ohjeiden laadintaan
- Henkilöstöhallintoon
- Projekteihin
- Harjoitusten suunnitteluun
- Pelastustoiminnan kehittämiseen
- Muu

7. Millaisena näet palomestarin työnkuvan tulevaisuudessa?

Valitse enintään 2 vaihtoehtoa.

- Operatiivisen toiminnan asiantuntija
- Henkilöstöhallinnon moniosaaja
- Palotarkastaja
- Pelastustoiminnan kehittäjä
- Pelastusalan yleisosaaja

8. Tuleeko päivystävien palomestareiden määrä Suomessa vähenemään 5-10 vuoden sisällä?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

9. Jos saisit päättää, kumman alla olevista vaihtoehtoista valitsisit?

- Oma työvuoro johdettavana
- Kierro useissa vuoroissa